

Vilje til vekst?

-En casestudie av byutvikling i Flekkefjord Kommune

Ida Marie Meland

Veileder

Dag Olaf Torjesen

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved Universitetet i Agder og er godkjent som del av denne utdanningen. Denne godkjenningen innebærer ikke at universitetet inntår for de metoder som er anvendt og de konklusjoner som er trukket.

Universitetet i Agder, våren 2012
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap
Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag

Forord

Nå er tiden kommet for å ende 18 års sammenhengende skolegang, og det blir avsluttet med å levere inn min masteroppgave. Mine 5 år ved Universitet i Agder har vært utrolig lærerike, og inspirerende, og virkelig vært med på å forme meg som den personen jeg er idag. Å skrive masteroppgave har vært en kjempeutfordring, både fysisk og psykisk, og jeg er stolt av meg selv for å kunne levere oppgaven til nominert tid.

Å velge tema ble på mange måter gjort for meg, da jeg takket ja til å skrive masteroppgave i forbindelse med prosjektet «Småby i Vest Agder - Pilot Flekkefjord». Alikevel kunne jeg velge fritt til innhold i forhold til byutvikling og omliggende. Det var interessen min for de ulike prosessene, og hvilke preg ulike aktører setter på disse, samt makt som tilslutt var avgjørende for valget mitt.

Å finne frem i jungelen av teorier, har ikke vært enkelt, og jeg vil rette stor takk til min veileder Dag Olaf Torjesen, som har hjulpet meg mye med det, i tillegg til å gi meg tilbakemeldinger underveis i prosessen. Det har ikke alltid vært like enkelt for ham!

Jeg trodde det skulle være enkelt å komme i kontakt med mennesker i Flekkefjord Kommune, men det har ikke alltid vært en dans på roser, og uten hjelp fra prosjektleder for Smaabyen Flekkefjord Liv Øyulvstad Lindrupsen, hadde det ikke gått så bra som det gjorde, så det er jeg veldig takknemmelig for. Hun har åpnet mange dører for meg gjennom året. Jeg vil også rette en stor takk til alle som tok seg tid til meg, og da spesielt informantene, samt Gårdseiergruppen, som lot meg ta del i deres prosess.

Tilslutt vil jeg takke min bedre halvdel Kris for hans uunværlige støtte gjennom mine 5 år som student, tålmodigheten hans har vært stor. Jeg hadde aldri vært der jeg er idag hadde jeg ikke hatt så fin familie rundt meg, og de fortjener også en takk. Så har jeg noen gode venninner som aldri har sluttet å rose meg, og i mørke studiestunder har det vært den beste medisinen.

Ida Marie Meland

Feda, 1. juni 2012

Sammendrag

Målet med denne masteroppgaven er å undersøke hvordan ulike aktører virker inn på ulike beslutningsprosesser i Flekkefjord kommune når det kommer til byutvikling, og hvem det er som sitter med makt. Problemstillingen jeg har valgt:

«Hvilke rolle har ulike aktører spilt i beslutningene knyttet til byutviklingsprosjektene i Flekkefjord kommune? »

Masteroppgaven tar for seg de ulike prosessene i 3 byutviklingsprosjekter i byen. Bygging av Gangbro og Kulturhus, næringsparken Trøngsla og oppretting av Gårdseiersamarbeid i sentrum. Jeg har også valgt å se på kommunen, og hvor stor av samstyring man finner. Personene jeg har valgt å undersøke, er private aktører, administrativt ansatte i kommunen, og politikere, som alle har, eller er involvert i ett eller flere av prosjektene. Dette for å kunne se nyansene. Prosjektene er alle i startfasen, og ikke mye har blitt bygget eller gjort når denne oppgaven leveres inn, men det har vært selve prosessene som har vært interessante.

For å belyse dette best mulig, har jeg valgt å bruke 3 teoretiske vinklinger; garbage can modellen, samstyringsteori og teorier om makt og regimemakt. Garbage can for å analysere beslutningsprosessene. Samstyring, for å analysere styringssystemene, og teorier om makt og regimemakt for å analysere innflytelser på maktstrukturer.

For å studere casene har jeg valgt kvalitativ metode, og informasjonen har jeg fått gjennom intervjuer, og dokumentanalyse. I tillegg til litt observasjon.

Resultatet av studiet viser at det er noen som har stor påvirkingskraft i Flekkefjord Kommune, og man har mange sterke personer som yter sterk innflytelse i bybildet. Men, det finnes også personer som ønsker å påvirke, men som bruker andre for å gjøre det. Det er likevel vanskelig å finne konkrete eksempler på hva som har blitt gjort, og hvem som har presset hvem når, men det som kan sies er at når press først har vært utøvd, har det vært i form press utenfra og inn mot politikere for å påvirke prosessen. Ellers så er det også koalisjoner i bystyret som sammen har stor kraft. Media har vært flittig brukt som påvirkingskraft eller direkte mot personer i maktposisjoner.

Innholdsfortegnelse

<u>Kapittel 1: Innledning</u>	7
1.1 Temavalg	7
1.2 Problemstilling	9
1.3 Casene	10
1.4 Oppgaven struktur	13
<u>Kapittel 2: Teoretisk grunnlag</u>	15
2.1 Innledning	15
2.2 Samstyring	16
2.2.1 Nettverk	17
2.2.1 Partnerskap	17
2.3 Beslutningsteoretisk modell	19
2.4 Makt	23
2.4.1 Ulike definisjoner av makt	23
2.4.2 Aktørforutsetninger	25
2.4.3 Strukturperspektivet	25
2.4.4 Elitister	25
2.4.5 Pluralister	26
2.4.6 Regimeteori	26
2.5 Oppsummering	28
<u>Kapittel 3: Metode og gjennomføring</u>	29
3.1 Innledning	29
3.2 Metode	29
3.2.1 Kvalitativt forskningsintervju	29
3.2.2 Dokumentanalyse	30
3.2.3 Casestudie	31
3.3 Å finne data	32
3.4 Valg av informanter	33
3.5 Intervju	34

3.6 Fortløpende analyse	35
3.7 Verifisering	36
3.7.1 Reliabilitet	36
3.7.2 Validitet	36
3.8 Egen rolle	36
<u>Kapittel 4: Empiri</u>	38
4.1 Innledning	38
4.2 Kulturhuset og gangbroen	38
4.2.1 Kulturhuset	38
4.2.2 Finansiering	40
4.2.3 Gangbroen	41
4.2.4 Finansiering	43
4.3 Gårdeierene i sentrum	43
4.3.1 Finansiering	44
4.4 Trøngsla - «Byporten Handel»	44
<u>Kapittel 5: Resultat og analyse</u>	46
5.1 Innledning	46
5.2 (Sam)Styring	47
5.2.1 Nettverk	47
5.2.2 Partnerskap	48
5.2.3 Oppsummering	52
5.3 Garbage can - i hvor stor grad?	53
5.3.1 Kulturhuset og gangbroen	53
5.3.2 Trøngsla	55
5.3.3 Gårdeierene i sentrum	56
5.3.4 Oppsummering	57
5.4 Regimeteori på godt og vondt	57
5.4.1 Maktpåvirking i prosjektene	57
5.4.2 Typer av regimeteori	58
5.4.3 Oppsummering	59
5.5 Media - dagssettere?	61

5.6 Oppsummering	62
------------------	----

Kapittel 6: Konklusjon og avslutning **63**

6.1 Innledning	63
----------------	----

6.2 Byutvikling i Flekkefjord	64
-------------------------------	----

6.3 Veien videre	65
------------------	----

Litteraturliste: **66****Figurer og bilder:**

1.1 Bybilde	7
-------------	---

1.2 Kulturhuset	11
-----------------	----

1.3 Bykart	13
------------	----

2.1 Garbage can modellen	21
--------------------------	----

2.2 Regimeteori	27
-----------------	----

3.1 Tabell informanter	34
------------------------	----

4.1 Fiansiering kulturhus	41
---------------------------	----

4.2 Gangbro	42
-------------	----

4.3 Finansiering ganngbro	43
---------------------------	----

5.1 Sjøppelkasse - en del	53
---------------------------	----

5.1 Oppsummering	60
------------------	----

Vedlegg: **70**

Vedlegg 1 - Intervjuguide	70
---------------------------	----

Vedlegg 2 - Reguleringsplan over Trøngsla	72
---	----

Vedlegg 3 - Prospekt over Trøngsla	73
------------------------------------	----

Kapittel 1 - Innledning

1.1 Temavalg

Byutvikling er et kjent fenomen, som de siste tiårene har blitt mer og mer populært.

«Byen endres - hele tiden og med vekslende takt. noen endringer er store og får mye oppmerksomhet, og viser dermed at enkeltprosjekter kan etablere nye dimensjoner i byen. De små, som er de mange, merkes knapt hver for seg, men bidrar over tid til at byen skifter uttrykk» (Gunnar Stavrum, 2010)

Å drive byutvikling er vanskelig. For hvem er det som styrer, og hvem er det som blir styrt?

Mange kan nok undre seg på hvem som egentlig «er» kommunen? Fører økt innspill fra innbyggere til større handlekraft, eller mindre? Tidligere skjedde bare byutvikling i ubebygde strøk, nå skjer byutvikling på arealer allerede bebodd. Man opplever en fortetning av et allerede tett område. Ofte fører dette med seg en drakamp, hvem må lide for nye ting i byen? Og hvem er det som har lagt føringen på dagsordenen?

1.1 Bybilde Flekkefjord sentrum

Jeg fikk våren 2011 tilbudet, og jeg i forbindelse med prosjektet «Småby i Vest Agder - Pilot Flekkefjord», kunne tenke meg å skrive en masteroppgave fra byen Flekkefjord, med fokus på noen av de problemene man ofte treffer på i byer av denne størrelsen. Prosjektet er et samarbeid mellom Universitet i Agder, og Flekkefjord kommune, med finansiell støtte fra Sørlandets kompetansefond.

«Hovedmålet er, å skape et bærekraftig bysamfunn, hvor tradisjons- og stedbunden økonomisk aktivitet danner et robust grunnlag for stabilitet og vekst. Delmålene må ses i byens og regionens spesifikke historie og den dagsaktuelle kontekst» (Søknaden til Sørlandets kompetansefond)

Flekkefjord er den vestligste byen og kommunen i Vest Agder, på grensen til Rogaland. Ikke langt fra E39, og en 90 minutters kjøring til Stavanger eller Kristiansand. Med 9000 innbyggere er

Flekkefjord en liten by, men med kjente fjes som Sverre Anker Ousdal og Eirik Verås Larsen, samt Norges eldste rockefestival, Fjellparkfestivalen for å nevne noe, har også Flekkefjord satt sitt preg på Norgeskartet. Industrien i Flekkefjord er også yrende, og som innehaver av Norges eneste pusslespillfabrikk, og brannbilprodusent, er mulighetene store. Man kunne også i vinter se Flekkefjord på Tv2, da Ønskedrømmen besøkte byen.

Flekkefjords handel befinner seg rundt bykjernen, med elva som deler byen i to. Med voksende industri, har også byen to næringsparker, på hver sin utkant, Svegeskogen og Trøngsla.

Kommunen sier i sin handlingsplanene for 2012-2015, at de vil « driver målrettet arbeid for å fremme hele kommunens naturlige fortrinn som bosted og sted for næringsutvikling. Være en aktiv deltaker i regionsutvikling, være en attraktiv bokommune, med en befolkningsvekst minst på minste nivå, og å legge vekt på kompetanseutvikling» (www.flekkefjord.kommune.no) I Nærings NM, rangeres Flekkefjord på en 240 plass, og på 136 plass blant bærekraftige kommuner. (NHO). Byen er i en fase nå, hvor ting må moderniseres, for å gjøre byen mer attraktiv for boende, men også for å trekke turister til byen. Dette er prosesser som er spennende, men fører også til en del konflikter og utfordringer.

Samstyring har de siste tiårene årene tatt mer og mer over for New Public Management, og er basert på tanken at man går mer og mer bort fra den strenge institusjonelle hierarki formen, men heller tenker mer markedsorientert. Som følge av dette, blir linjene mellom det offentlige og det private utvisket, og det blir vanskelig å se hvem som bør holdes ansvarlig for hva, da legitimiteten svekkes. Det er også interessant å se på hva som virker inn på beslutningsprosessene hos mennesker eller grupper. Beslutninger kan taes både på deskriptivt og normativt grunnlag, og utfallet vil bli svært forskjellig. Det vil være naturlig å se på hvem som er maktholdere i de forskjellige prosessene. Men makt kan også brukes til å forklare hvordan systemer fungerer i det daglige. Jeg håper at denne oppgaven kan bidra til å belyse hva som skjer i byen Flekkefjord, under slike utviklingsprosesser. Ser man noen gjentakende spor i de ulike prosessene, som er med å hinder en sunn utvikling? Eller er det de samme personen som alltid kjemper for byen?

1.2 Problemstilling

Jeg har valgt meg følgende problemstilling:

«Hvilke rolle har ulike aktører spilt i beslutningene knyttet til byutviklingsprosjektene i Flekkefjord kommune? »

Når jeg skal velge en problemstilling, så baserer jeg den på teorien om samfunnsvitenskaplig teori. Man analyserer verdier, bra eller dårlig, og tar dette til utgangspunkt for handlinger. Pragmatisk, variabler og kontekstavhengig, og orientert mot handlinger. Man heller mot en praktisk verdirasjonalitet. Flyvbjerg opererer med begrepet «Phronesis», og her tar han med praksis som en forutsetning. Det var Aristoteles som først kom med disse tankene, og han knyttet også politisk vitenskap og phronesis sammen:

«Political science and prudence (phronesis) are the same state of mind... Prudence concerning the state has two aspects: one, which is controlling and directive, is legislative; the other... deals with particular circumstances ... this latter is practical and deliberative» (Flyvbjerg 1994, bind 1; 75)

Naturvitenskapen (episteme) er motsatt, og er ikke kontekstavhengig. Man får en mer universell analytisk rasjonalitet. Man snakker her om produksjon av viten. Og i lange tider var dette også den eneste aksepterte vitenskapsformen. (Flyvbjerg, 1991)

Aktørene i denne problemstillingen vil være personer i sentrale stillinger i kommunen, sånn som politikere, administrasjon, gårdseiere, private næringsdrivende og ellers engasjerte samfunnsborgere som på sin måte er med på å påvirke utviklingsprosessen. Fysikken vil være beliggenheter, godkjenninger og lignende. Det psykiske vil gå mer på alle de berørte på et eller annet nivå, på en positiv eller negativ måte. Det trenger nødvendigvis ikke være de man ser i bybildet som har størst innflytelse, ofte er det de skjulte understrømmene som påvirker mest.

Med så ulike prosjekter, tror jeg det vil kan være en spennende problemstilling, hvor en kan få mye ulike responser, men også mange like på tvers av prosjektene.

1.3 Casene

Jeg har valgt en case tilnærning i min oppgave, istedet for en ren teorioppgave, for jeg føler at det på best mulig måte vil få frem de ulike sidene av Flekkefjord, i motsetning til en ren analyse oppgave av vedtaker tatt i bystyret.

«For forskere er case studiets nærhet til virkeligheten og det mangfoldige detaljrigdom viktig på to måder. For det første for utviklingen af en nuancert virkelighedsoppfattelse,... For det andet er cases vigtige for forskerens egen læringsproces.» (Flyvberg 1991, bind 1: 143)

Casestudiet hører hjemme i en «Aristotelisk tradisjon» hvor Aristoteles mente at casestudiet henger sammen med forståelsen om at menneskelig atferd må sees i sammenheng med det partikulære. Casestudier er også med på å gi grupper eller mennesker en stemme, samtidig som de tolker det historiske og kulturelle aspektet. Den er også en mer intensiv forskningstrategi, sammenlignet med de mer kvantitativbaserte måtene drive undersøkelse på. På grunn av at man i casestudier gjerne bare har mellom 1 og 4 studieenheter, gir det anledning til å se nærmere på et større antall variabler, eller årsaksfaktorer. Men det er svært viktig for resultatet, at det er riktig case som velges. (Sæter, 2008)

Casestudier bidrar til vitenskapelig utvikling, og funn i denne oppgaven, kan være med å hjelpe andre byer i samme situasjon som Flekkefjord. Casene er også ulike arenaer, hvor ulike meninger blir et knutepunkt av spenninger som brynes mot hverandre.

Bent Flyvbjerg sier, at b-typisk case ofte gir mer bredde og informasjon. Derfor har jeg, i min oppgave, valgt meg ut 3 vidt forskjellige prosjekter som skal være med å fremme byutvikling i Flekkefjord. Det som er spennende, er at de prosjektene jeg har valgt, er alle prosjekter som når er i fødselsstadiet. Alle er pågående, og når jeg leverer min oppgave, vil ingen på langt nær være ferdig. Det er de prosjekten jeg regner for å være de viktigste når det kommer til videre byutvikling i Flekkefjord. Men det har vært en foreløpig interessant prosess, å for egen hånd sett hvordan tråer dras, og makt og innflytelse skifter:

(1.2 Kulturhuset, Helen & Hard AS)

1. Bygging av kulturhus og gangbro i sentrum

I årsskiftet 2012-13 starter byggingen av kulturhuset i Flekkefjord. Budsjett, 149 millioner, finansiert av kommunen og fylkeskommunen, pluss en

andel privat. Dette har vært en lang prosess, med runder i bystyret, få det økonomiske på plass, og arkitektkonkurranser. Helt siden 2005 har det formelle pågått. Bygget skal ligge på vest siden av byen, nede ved Tollbodbygga, og vil erstatte det nåværende Kinolokalet, samt større deler av kvartalet.

Kommunen sier selv at kultursenteret skal tilby et helhetlig kulturtilbud, samlet på et sted, og ikke spredd over byen som det har vært. Her skal det bli konsertsal, kinosal, folkebibliotek, ungdomsklubb, kulturskole, galleri og kafe for å nevne noe.

Litt lengre nede på Tollbodbygga, skal man bygge en gangbro, som skal knytte øst og vest siden av byen sammen, og åpne mulighetene for bedre samferdsel i byen. Her er budsjettet på 20 millioner, og kommunen har nettopp foretatt en utvelgelse av hvilke bro det ble. Broen skal stå ferdig sommeren 2014.

Felles for disse prosjektene er å skape en bedre flyt i byen, samt korte ned avstandene, og broa er strategisk viktig for vestsiden av byen, som lider av et mindre kjøpesenter som befinner seg på østsiden. Samtidig som disse planene trer i verk, holder kommunen på å lage ny reguleringsplan for sentrum, våren 2012, som vil inkludere kulturkvartalet, tollbodbygga, og nedre del av elvegata (se bykart) Det vil da avgjøres om man kan skal fjerne betalingsparkeringsplassene som idag befinner seg på Tollbodbygga, for å lage en bedre helhet, og uteareal for publikum,

2. Gårdseiern i sentrum

På våren 2011 vokste interessen blandt gårdseiernene i sentrum, om at det kunne vært nyttig med et forum, som sto sammen som et talerør inn mot kommunen i felles saker. Høsten 2011 ble dette en realitet, og i første omgang samlet ildsjelene seg for å diskutere hva som kunne gjøres, og hvilke

agenda denne gruppen skulle ha. I korte trekk, ble de over flere møter, og fellesmøter med alle gårdseierene på vestsiden av byen, kommet til enighet om i første omgang å opptre som et talerør, hvor man kjemper samlet for saker som vil gange alle. Men også kunne være behjelpelig med råd og veiledning til personer som kunne tenke seg å starte opp butikker i sentrum. Den saken det nå jobbes med, er å åpne opp området rundt kirka, som ligger midt i gågata, selve hjertet av sentrum. Dette vil gi mulighet til større sammenkomster, utendørsaktiviteter, gudstjenester og julemarkeder. Gårdseiergruppa er nå i dialog med kirken, som er svært positive til det.

Dette prosjektet skiller seg helt klart fra de andre to, det er ikke noe prosjekt man har hatt oppe i bystyret, man har ikke laget noen vedtekter på det. Men det er likevel et prosjekt som skal fremme byutvikling ved dugnadsånd. Vi kan også se til andre byer som har gjort liknende ting, som Drammen, Ålesund, Notodden og Sandnes. (www.norsk-sentrumsforum.no)

3. Næringsparken Trøngsla

Et par kilometer utenfor bykjernen, langs E39 østover, har vi næringsparken Trøngsla. Som per idag kun består av litt foskjellig industri, som bilforretning, teknisk etat, og diverse andre tungindustribygg. Planen er å bygge butikkentre rett med veien, som skal inneholde butikktyper som matvareforretning, bowling, kafeteria, byggevarkjede, baderomskjede, eiendomsutvikler, møbelforretning og flere. Det er sagt å skal bli "Flekkefjords nye handelspark", på 81 000 kvadrat areal, foreløpig navn Byporten Handel. Dette er et fenomen man ser igjen mange plasser, som Stavanger mot Forus, og Kristiansand mot Sørlandsparken. Man bruker et område utenfor byen, for å avlaste selve byen. Dette er da ikke tilfelle i Flekkefjord, hvor man ønsker en motsatt effekt av tilstrømmende handlere.

Det ligger likevel begrensninger på tomtene, de kan ikke inneholde mer enn 3000 kvadratmeter med detaljhandel, slik at de ikke skal være en konkurrent mot sentrum, men heller et supplement. Etter utbyggingsområdet ble ferdig regulert, ble det solgt til et eiendomsselskap fra Flekkeford med støtte fra et investorselskap fra Kristiansand, som videre vil formidle eiendommene, etter vedtatte reguleringer. Det er allerede solgt tomter, og prospekt og utgravning er godt i gang.

Også her er det et strekt ønske om utvikling, men man tar byutviklingen bort fra sentrum, og uenigheten er stor, om dette vil gange byen, eller om det vil tappe byen.

1.3 Flekkefjord Sentrum (Flekkefjord Kommune)

Alle casene er svært forskjellige, men grunntakene er det samme. Det som er spennende er, hvilke aktører som har vært med å hatt innvirking på hvordan prosjektet har blitt. Hvordan har beslutningsstrømmen vært? Hvem har lagt styringen, er det politikerene, eller er det de private næringdrivende? Man møter mostand hele tiden, og det er en drakamp mellom de forskjellige aktørene om hvem som kommer med løsninger, og beslutningsanledninger.

1.4 Oppgaven struktur

Kapittel 2 vil være teorikapittelet. Det er her det grunnleggende fundamentet vil ligge for en bra oppgave. Det er helt nødvendig med bra verktøy for et bra drøfting. Jeg har valgt å ta utgangspunkt i 3 teorifelt. Først samstyring, fordi man har innsett at man mer og mer slipper inn personer utenfra, til å være med å bestemme, og å styre. Det er veldig relevant i forhold til prosessene rundt prosjektene. Så, beslutningsteori fordi man ønsker å undersøke hva som påvirker en beslutningsprosess, det følger på mange måter opp governancen. Tilslutt, vil det være relevant å se på makt, for å kunne se hvordan makt kan virke inn i en prosess, når det skal taest en beslutning.

Kapittel 3 vil være den metodiske gjennomføringen. Her vil jeg redgjør for hvordan jeg har valgt metode, hva jeg har tenkt med hensyn til innsamling av informasjon, hva slags hindrere som har dukket opp, og hva jeg måtte gjøre for å komme videre i prosessen.

Kapittel 4 er en redegjørelse av prosessene rundt hvert av prosjektene, til så langt prosessen er kommet når jeg leverer oppgaven min.

Kapittel 5 er resultat og drøftingsdelen. Her vil jeg se på hvordan aktørerene har hatt innflytelse på hvordan prosjektene ble, og hvilke faktorer som har spilt inn. Både makt og beslutningsteoretiske modeller er gode verktøy her.

Avsluttende kapittel 6 vil være en oppsummering av hvilke oppdagelser som har blitt gjort. Det vil være naturlig å trekke den røde tråden fra de foregående kapitlene, for så best mulig svare på problemstillingen min. En kort veien videre anbefaling. Tilslutt kommer litteraturlisten og vedleggene.

Kapittel 2 - Teoretisk grunnlag

2.1 Innledning

I mitt teorikapittel, vil jeg velge å trekke frem 3 deler av teori, som vil bidra til belyse min problemstilling. I en beslutningsprosess, og utviklingsprosess, er det mange deltakerere, og maktutøvere. Så de teorifeltene jeg har valgt, har vært på bakgrunn av det, og hva jeg ønsker å belyse ved min oppgave. Teoriene er samstyring (governance), den beslutningsteoretiske modellen, og til slutt makt. Det kan nok diskuteres for om det er flere teorier som kunne vært interessante å tatt med, men på masternivå, er det jeg føler er mest reelt. Teoriene skal for meg være et redskap, men også et nøytralt ståsted, til hjelp for å analysere den dataen som har blitt samlet inn.

Samstyring, eller governance som mange kjenner det som, er en viktig del av byutviklingen, og prosessene der. Samstyring handler om private og offentlige aktører, og deres roller når det kommer til styring og samarbeid. Det sies av de siste årene har linjene blitt mer utvisket, og det har blitt vanskelig å skille mellom de ulike aktørene. Teoretikenerne er mye uenige om hvordan definisjonen bør være, men Anne Lise Fimreite sier passende *«når aktørene utenfor institusjonene ikke bare legger føringen, men slippes inn i systemet, og på forskjellige måter deltar i styringen, det er da det blir governance»* (Fimreite 2005). Dette er svært passende for den vinklingen jeg er ute etter i oppgaven, fordi den går i dybden på akkurat skillelinjen offentlig-privat samarbeid. (OPS)

Beslutningsteoretiske modell er spennende, fordi man hele tiden har en strøm av deltakere, en strøm av beslutningsanledninger, en strøm av problemer og en strøm av løsninger, og man ser da hvordan endringene hele tiden skjer som følger av dette. Hvor mye endringer det kan være på et prosjekt, fra start, til endelig produkt. Også her er det viktig å dra tråder til samstyring, sett i forhold til hvilke deltakere som kommer inn, og hvordan de er med på å vinkle det som skjer til sine fordeler. Det vi kjenner best som beslutningsteoretisk modell, er Garbage Can modellen til Michael D. Cohen, James G. March og Johan P. Olsen fra 1972.

Makt er et stort og vidt begrep, og mange mener at det ikke er tilstrekkelig å si kun makt, men at man må spisse det mer ned. Man har personer som sitter med stor demokratisk og legitim makt, i folkevalgte organer, men man har også personer med stor makt, som ikke har noe reell makt legitimt, men som likevel er sterke personer i bybildet som yter stor innflytelse.

Så vil jeg se på om det kan være noen sammenhenger mellom de forskjellige teoriene, i forhold til det caset jeg har valgt. Til slutt vil det komme en oppsummering.

2.2 Samstyring

«**Together we are strong, but it may run awry**»

(Andersen, 2010:5)

Samstyring, eller governance prinsippet, bygger opprinnelig på ordet government, som betyr at makten er samlet hos de folkevalgte representantene ved demokrati, og man følger den hierarkiske inndelingen som følger av dette. Man opererer etter tredelingen av makten, mellom lovgivende, utøvende og dømmende organ. Når man da snakker om samstyring eller governance, så går det ut på at man slipper inn aktører utenfra, som blir med å styre. Man får en utglidning mellom offentlig og de private aktørene, når det gjelder fagfeltet som politikk, administrasjon og ledelse. Samstyring ser tre ulike styringssystemer i samfunnet, og det er hierarki, nettverk og marked. (Nilsen, 2008)

For å kunne forstå samstyring og governance på best mulig måte, er man nødt å forstå bakgrunnen for denne utviklingen, som foregikk i den offentlige sektor på 80 tallet. Man ble da kjent med New Public Management. NPM var en reformbølge som skulle bidra til å redusere en stadig voksende offentlig sektor. Man ble mer markedsorienterte, og folk ble i større grad sett på som brukere av offentlige tjenester. Det skulle vise seg at New Public Management skulle sette sitt preg på offentlig sektor, da man fikk færre nivåer innenfor administrasjonen, og styringstrukturen ble forenklet. Lokale tjenester ble drevet mer effektivt. Man opplevde en større brukermedvirkning, noe som førte til svekket makt hos politikerene. (Christensen, 2001)

Derav kommer ordet samstyring inn, man åpner mer for samstyring mellom de offentlige og de private aktørene. Mange er bekymret for den retningen den offentlige styringen går mot, og er redde for at de folkevalgte lar seg styre mer og mer av private, som har egne agendaer i sakene, enn felleskapets beste (Fimreite, 2005). Andre mener også at det kan by på utfordringer, at man flytter politikken ut av bystyresalene, og bokstavelig talt ut på gaten, og man er bekymret for at må beveger seg over til mer nettverksbasert styring, hvor man får et underskudd på demokratiet. For samstyring bygger jo på ressursutvikling mellom de ulike aktørene, men man er avhengig av gjensidig tillit til hverandre. (Amdam og Veggeland, 2002)

2.1.1 Nettverk

Rhodes sier: «*Governance refers to self-organizing, interorganizational networks characterized by interdependence, resource exchange, rules of the game and significant autonomy from the state*»

(Fimreite, 2005:127)

Gwyndaf Williams hevder at skillet mellom nettverk og partnerskap er at nettverk er mer uformelle sosiale bånd, mens partnerskap er mer formalisert. Så begge teoretikerene har ulike meninger om hvordan nettverk er, og hva som er best for omgivelsene. Rhodes mener at nettverk er et gjensidig avhengighetsforhold, og fordi at begge partene trenger hverandre, er forholdet basert på tillit til hverandre. Man har blitt enige om spillereglene på forhold, og får i den grad en viss selvstendighet, men ikke helt. Man blir i en viss grad låst til reglene, og reglene er laget på forhånd hos de offentlige. Williams derimot, mener at på grunn av de uformelle sosiale båndene, så forsvinner mye av legitimiteten, og dermed blir også avgjørelsene tatt uten så mye legitimitet som en beslutning trenger.

Mens noen er bekymret for for mye nettverksstyring, ser andre behovet og fordelene med å ha økt kontakt med andre aktører. Dette vil kunne bidra til økte kunnskaper og ikke minst økt finansiell grunnlag for ulike prosjekter.

2.1.2 Partnerskap

«*Partnerskap er et forpliktende samarbeid mellom selvstendige parter i et forhandlet interessefelleskap* (Amdam og Veggeland, 2002).

Akkurat som Williams, så er man her enige om at partnerskap sees på som et mer formalisert samarbeid, som ofte er mer synlig for utenforstående. Det sies at jo mer ressurser det er snakk om, jo mer formell blir strukturen også. Offentlige og private går sammen om å løse felles saker, som ganger alle involverte. (Amdam og Veggeland, 2002)

Man kan velge å skille mellom 3 typer partnerskap, etter hvordan den indre dynamikken i partnerskapet er. Disse er: offentlig, nettverk og marked.

Marked: Er et byttebasert partnerskap, hvor to parter går sammen om å oppnå best mulig målbart resultat. Mange tenker nok i form av penger mot goder, og lignende, men her er det snakk om større gevinster som vil gange samfunnet. Eksempler på dette kan være infrastruktur, og offentlige

tjenester. Dette er en typisk situasjon for byutvikling og byggeprosjekter, hvor privatpersoner går sammen med kommunen for å bygge parkeringshus, svømmehaller, og andre offentlige ting. Denne typen partnerskap er effektivt, sett fra det offentliges side. Spesielt når man har et helt konkret problem for hånden, hvor det også er allmenn kjent. Det negative kan være, at hvis problemene blir litt uklare, så kan det bli vanskelig.

Nettverk: Bygger på tanken om institusjonelt partnerskap. Dette på bakgrunn av partene er i et gjensidig forhold etter et gitt behov, men at det er få hierarkiske relasjoner å bygge på. Her går det i større grad på å bygge et mest mulig tillitsfullt forhold. Man jobber etter en felles forståelse for hva som er problemet, og hva som må til for å nå målet. Grunnen til at det kaller et institusjonelt partnerskap, er fordi situasjonen ofte er så kompleks, med mange aktører, og på tvers av flere forvaltningsnivå, at selve problemet og løsningen innehar institusjonelle trekk og kan beskrives etter dette. Det positive med å velge denne modellen, er når man har store og komplekse problemer, men også hvis problemene er diffuse. Baksiden kan være, at det er vanskelig å påvirke selve prosessene i partnerskapet, sett fra det offentliges side.

Offentlig: Også kalt koopterende partnerskap. Er sterkt forbundet i den offentlige styringslogikken. Her ønskes det at det offentlige får økt kontroll gjennom sine samarbeid med det private, eller markedet. Så på mange måter er det en revers av New Public Management. Selve partnerskapet et bare middelet til å nå målet. En av fordelene med denne modellen er hvis det er et langsiktig mål, å få bedre kontroll over noe av det private, mens det vil være svært vanskelig hvis de langsiktige planene inkluderer noen partnere utenfra. Da vil denne modellen fungere dårlig.

Som sagt, så er disse tre en idealform av partnerskap, basert på den indre dynamikken, men det er sjeldent man opplever dem i rene former.

Noen mener at det ikke er så store forskjeller på partnerskap, og nettverk, at det bare er to sider av samme sak. Teoretikerne er uenige med hverandre.

Det kan diskuteres om disse oppløsningene av de strenge hierarkiene, er med på å minske på ansvarliggjøringen hos folk. Når grensene mellom offentlig og privat blir diffuse, blir også ansvarliggjøringen vanskeligere. Det blir mindre legitimitet rundt avgjørelser som tas, for jo mer legitimitet, jo lettere er det å rettferdiggjøre avgjørelsene. Dette kan vi for eksempel se igjen når vi hvert 4. år går til valg. Her stilles politikerene til ansvar, og er man misfornøyd, så blir ikke den personen gjenvalgt neste gang. Det er betydelig vanskeligere ved samstyring. Det er ikke like enkelt å stille til veggs det ene styremedlemmet, som ikke har noe legitim og demokratisk valgt makt.

(Andersen og Røiseland, 2008)

For kommuner med økonomiske vansker, er en slik type offentlig privat samarbeid (OPS) en måte å skaffe seg større handlingsrom på, ved at de slipper de private aktørene mer til. Her er det mer kapital å hente, og det vil i teorien gange begge parter. Det finnes forskjellige måter å løse et offentlig-privat samarbeid på, noen ganger overtar det private driftingen av forskjellige offentlige prosjekter og tjenester, etter gitte standarder. Dette for å kunne øke kvaliteten, men også fremme innovasjon og bedre anvendelse av ressurser. (OPS-portalen) Professor Carsten Greve er en pioner innen dette forskningsfeltet i Danmark, og har skrevet flere bøker og artikler om dette temaet. Han sier at landene i Norden kan bli enda flinkere til å ta i bruk slike metoder, og spesielt på nasjonalt nivå. Kommunene er bedre på det, men bare til en viss grad. Men likevel oppfordrer han til at slike samarbeid ikke må komme i stand kun basert på det økonomiske, men også på andre plan. (Doffin, 2004)

2.3 Beslutningsteoretiske modell

«Garbage can er en ishockeybane, der de rutinerte deltakerne går raskt og målbevisst på isen, fordi de kan teknikken, mens gangerene stabber rundt på skjelvende knær og er antageligvis redde for å falle, hvem disse deltakerne er på banen er varierer som regel over tid, i tillegg strømmer problemer og løsninger inn på banen i form av innspill som deltakerne griper fat i» (Amdam og Veggeland 1998:79).

Alle organisasjoner har nok opplevd å komme i den situasjonen, for noe skjer, og man vet for lite hvordan man skal håndtere situasjonen, det er for liten tid til å finne en bra løsning, for lite mennsker til å håndtere det, og at det noen ganger skjærer seg helt.

I 1972, kom Michael D. Cohen, James G. March og Johan P. Olsen på banen med en modell, som forklarte beslutningsprosessene i organiserte anarkier. Dette fordi det skjer så mye at det er vanskelig å skaffe seg oversikt, både når det kommer til styring, beslutninger og påvirkning. Man vet for lite, har begrenset med tid, og det er lite ressurser. De valgte å kalle modellen for «Garbage Can» (Søppelbøtte) modellen. Navnet kommer av at det er en strøm av både aktører, løsninger, beslutningsanledninger og problemer. Alt dette dumpes da i en søppelbøtte, og det er her ulike kombinasjoner oppstår, hvor ting kan forkastes, eller brukes. Denne modellen er aktuell både på

nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå, men i denne oppgaven vil det være relevant å ta for seg det kommunale. (Jackobsen og Thorsvik, 2002) (Amdam og Veggeland, 1998)

De 4 strømningsmodellene:

1) Beslutningsanledninger:

Her snakker man om organisasjonen, og dets mulighet til å ta valg og beslutninger, og dens ansvar til å gjøre det. Det må taes et valg, og det valget er avhengig av at man har noen forutsetninger, som man også kan finne i «søppelkassa», i form av forslag til løsninger. Igjen kan det oppstå problemer, og det må kanskje andre aktører på banen, med nye løsningsforlag. Det er viktig å skille mellom formelle og uformelle beslutningsanledninger:

Formelle er de anledningene som også er mest legitime, og som folk flest vet om. Det kan være bystyremøter, partimøter, budsjetteringsmøter, møter mellom ulike instanser i kommunen, mens på statlig nivå kan det være statsråd, statsbudsjett møter, maktutredninger og lignende.

De uformelle beslutningsanledningene er mer de møtene som ikke er fastsatt, men hvor enn alikevel blir enige om hvordan ting skal gjøres, eller noen gir etter mens andre vinner, noe som senere vil spille en stor rolle for utfallet. I beslutningsanledninger er det alltid noen som har noe å vinne, eller tape i en sak, og det kommer godt frem i større saker. Her kommer ofte maktrelasjonene sterkere frem, når noen lover å gjøre sånn og sånn, hvis de får det og det tilbake. Det er ikke alle saker som er like viktige å ta opp i det formelle rom, og det kan derfor være greiere, å mer smertefritt å ta det på det uformelle planet. For at det skal kunne taes en beslutning, er man avhengig av at alle de 4 strømmene kobles sammen. (Cohen, March og Olsen, 1972)

2) Problemer

Problemer er hva som opptar folk. Det kan være både innad i organisasjonen, og i privatlivet. Og ofte henger dette sammen med hverandre. Det som ofte er det vanskelige, er at problemene sviver rundt inni organisasjonen, uten at noen vet hva man skal gjøre med det. Man har ikke strømmer til å koble problemet sammen med. Det man ofte ikke tenker på, er at man ikke alltid nøyaktig vet kontret hva problemet er, før gjerne løsninger dukker opp plutselig. (Jackobsen og Thorsvik, 2002) (Cohen, March og Olsen)

3)Løsninger

Løsninger kan være svar på problemer, eller svar på problemer du ikke viste du hadde, eller en gang savnet. For mange så kommer løsningene når man har et konkret problem å stille opp med. I en kommune hvor man for eksempel mangler penger til en post, må man finne løsningen med å gå gjennom budsjettet, og ombudsjettere. Men for andre, så kommer det en løsning, som ikke passer til noe konkret problem, før den treffer det rette, i «søppelkassen». Løsningen leter rett å slett etter et problem. Mange forsøker å få standardløsningene til å passe til sitt problem, uten å lykkes, da må løsningen spesialtilpasses til akkurat det problemet. Det er rett å slett noens produkt. Også her er man avhengig av å være koblet sammen med de andre strømmene for å kunne oppnå en fullverdig løsning. (Cohen, March og Olsen, 1972)

4)Aktører

Med aktører så mener Cohen, March og Olsen, at det er mange aktører, som kommer og går i beslutningsprosessen. det er det som menes med en strøm av deltakere. Det vil alltid komme inn nye mennesker, med nye kunnskaper, løsninger og problemer, som vil være med i beslutningsanledningen. Det som er interessant med deltakere i beslutningsprosesser, er hvor mye endringer som kan skje, bare ved at det kommer nye aktører inn. Det ser man hele tiden, og spesielt i slike case som jeg har valgt i denne oppgaven. Aktørene er ofte erfarene gjengangere, som er lette å forutse deltakelsen på. Men andre ganger treffer man på personer som kun er inne som følge av en spesiell sak eller problem de kan bidra med.

Her ser man hvordan modellen vil se ut:

Figur 1.2 «Søppelkassemodellen»

(Amdam og Veggeland, 2005)

Amdam og Veggeland har jobbet videre med teorien, og tatt fore seg hva som skjer inne i «søppelkassen». På venstre side ser man de 4 strømmingene som må inn i «søppelkassen» for å kunne fatte en beslutning. Og på høyre side har man det som skjer når en kobling mellom strømmingene har skjedd.

Men først skal vi ta for oss det som skjer inni «søppelkassen»:

1) Aktivering:

Her taes det avgjørelser på hvem som skal være med i prosessen, hvor mange deltakere som trengs, og hvilket forhold det er mellom deltakerene. Hvis en beslutning tar for lang tid, kan man risikerer at det taes inn flere deltakere for å få fortgang på prosessen, eller for å få inn nye problemer og løsninger. I ulike situasjoner kan man også oppleve at det finnes mindre «søppelbøtter», inni den store «søppelbøtten». Dette da spesielt i større omleggingsprosesser og ved valg for eksempel. begge er prosesser hvor man er avhengig av nye strøminger hele tiden. (Amdam og Veggeland)

2) Definerings

I defineringsprosessen, så er man kommet så langt at man tar bestemmelser på hvem som skal være med på hvilke beslutninger. Her settes det opp planer for realiseringen av de enkelte prosessene, hva slags mål man har, og innen hvilken tid det skal settes av. Det er viktig å skjønne nøyaktig hvilke roller en tillegger hvilke personer, og hva dette gjør med beslutningsprosessen. For både aktiveringen og definerings er kjempeviktige i denne prosessen. (Adman og Veggeland, 2005)

Til slutt har man det som komme ut av «søppelkassa». På figuren ser man at det er:

1) Problemløsninger

Man finner en løsning som passer til problemet. man er avhengig av at «søppelkassen» inneholder et problem og en løsning som passer hverandre. Og at det finnes aktører som er villige til å finne denne løsningen, og sette den ut i livet.

2) Problemer blir oversett

Man er naiv, og overser hva som er problemet. Ellers så er det virkelig ikke noe problem i det hele tatt, og man tar en løsning som i virkeligheten ikke løser noe, og man oppnår ikke annet tomme løfter.

3) Flukt fra problemer

Man har et problem, men man greier ikke finne en tilfredsstillende løsning på det. Ellers så dukker det flere problemer i prosessen, som gjør at man kanskje glemmer de forrige problemene, for bare å konsentrere seg om de nye. Man skyver rett å slett problemet under teppet.

(March og Olsen, 1976)

Som man ser, er det ikke bare å ta en beslutning, det er mye som skal på plass før man kommer så langt i prosessen. Man er derfor avhengig av de 4 strømmene fordi enhver beslutning forsetter det .

2.4 Makt

Makt er et vidt begrep, og definisjonene er uendelige. Det er viktig å finne rette betegnelser for makt, som passer til den riktige situasjonen. Man må finne en betegnelse som ikke er for snever eller for bred, fordi det kan virke negativt. Makt er jo et begrep som allerede mange assosierer negativt, så man må prøve på best mulig vis, å ikke gjøre det unødvendig verre. Det finnes ulike tilnærminger av studiet av makt. Jeg vil velge å ta for meg noen teoretikere, og deres syn på makt, for å kunne bruke dette videre i oppgaven til analysedelen.

2.4.1 Ulike definisjoner av makt

«A påvirker på en eller annen måte B» (Jackobsen og Thorsvik, 2002)

En person eller en gruppe, klarer å få gjennomslag for sine ideer og ønsker, på bekostning av den andre parten. Er veldig ofte relevant i en konkurransepreget situasjon, hvor man kjemper om de samme godene. Graden av makt vil også avgjøres i forhold til hvor viktig saken er for de involverte partene. Denne type makt bygger på konkurranseforhold.

Richard Emerson sier (i Jackobsen og Thorsvik, 2002)

«En aktør A har makt over en annen aktør B i den grad A har en gode som B ønsker»

Dette er en veldig vanlig situasjon, hvor en part blir sittende med mye makt, på grunn av myndighetene eller valgene den er gitt, i forhold til den andre parten. Det kan noe så enkelt som å være sjef og ansatt, eller rett å slett at A sitter med makt til å godkjenne en byggesøknad, mens B venter i spenning på dette, uten å ringe ned til rådhuset for å skjelle ut A, i frykt for å få enda flere utsettelse på søknaden. Dette er makt som bygger på bytteforhold, og på avhengighet.

«Magt er den proces, som gennem uophørlig kampe og konforntationer transformerer, underbygger eller vender disse styrkehold» Foucault (I Flyvbjerg, 1991:112)

«Power is not an institution, and not a structure; neither is it a certain strength we are endowed with; it is the name that one attributes to a complex strategical situation in a particular society» Foucault (I Flyvbjerg, 1991:106)

Foucault er ikke så opptatt av hvor makten er sentralisert, men sier at den kommer alle steds fra, og at det ikke er kun en hendelse, men en prosess, hvor makten også kommer fra overalt. Flyvbjerg ser på makt som å være noe ultradynamisk, hvor maktforholdene skifter frem og tilbake, og det har blitt mer viktig hvordan man kan påvirke maktforholdene og strategier. Han var også opptatt av at man måtte passe seg for den stereotypiske fremstillingen om at makten alltid lå hos kongen og de styrende. Dette var etter hans mening galt, og man burde «kappe hodet av kongen» (Engelstad, 2005:14) Man kan nesten velge å kalle denne tanke om makt, for flytende makt. Dette med begrunnelsen i rotløsheten i Foucaults tankegang rundt makt, og ingen fast tilhørighet eller maktpoler.

Robert A. Dahl sier (i Engelstad, 2005)

«Det moderne samfunnet består av en rekke interessegrupper. Utvilsomt er det slik at noen er mektigere enn andre, men de mektige kan ikke klare seg uten folkelig støtte, og minoritetsgrupper som i mangt er maktesløse, har også former for vetomakt de kan spille ut når deres basale interesser er truet»

Dette var et synspunkt som slo sterkt gjennom i USA i etterkrigstiden. Og det han sier er i stor grad sant, hverfall når vi ser på dagens samfunn. Det er vanskelig for en liten dominant gruppe å klare seg, hvis det er flere mindre grupper som hele tiden har lite makt. Hvis de alltid blir undertrykt, vil det til slutt føre til opprør. Men det er også viktig å ha i bakhodet, at de som synlig utøver makt, er ikke alltid de som sitter med makt. Ikke alle posisjoner er synlige. Dette har vært noen definisjoner på hvordan makt kan defineres. Det begrepet jeg velger å bruke som mitt maktbegrep, og som passer best til denne oppgaven, vil være at «makt er et bytteforhold, som forklarer at X har noe som Y vil ha, og Y utøver press for å få denne goden eller fordelene, ved å tilby X noe annet»

Men i oppgaven, er det viktig å kunne si hvilke mulighetene de ulike aktørene har til å påvirke beslutningsprosessen, både i aktivisering og defineringsprosessen. For å kunne se det best mulig, tar vi en kort oversikt over

2.4.2 Aktørforutsetningene:

Aktørforutsetningene dreier seg her om hvilke evner og ressurser de enkelte aktørene har til å få igjennom forslag, og å definere prosjektene. Jo mer man har å tape eller å vinne, jo større er viljen til å kjempe for kjempe sin sak. (Nilsen, 2008)

2.4.3 Strukturperspektivet:

Her går man bort fra det menneskelige perspektivet, men ser nærmere på de ulike strukturene i samfunnet. Da tenker man helst på økonomi, materielle goder og rang i samfunnet, og dets goder det kan bringe med seg. Så den som har mye penger, regner for å ha mye makt. (Lyngstad, 2003)

Harald Baldersheim (2005), skriver i sin bok om det kommunale laboratorium, at rundt makt debatten, er det to viktige skiller. Man har de som kaller seg for Elitister, og man har Pluralister. Det er to ulike måter å oppfatte hvem som har makten.

2.4.4 Elitister

Elitistene mener at makten er samlet hos en liten gruppe mennesker, en elite. Robert og Helen Lynd har et glimrende eksempel på hvordan dette foregikk, da det i mellomkrigstiden ble forsket på det. Man har en familie, som de velger å kalle Familien X. De sitter på toppen av maktpyramiden i en gitt by. Dette betyr, at Familien X, er viktige i bybildet, og at de innehar stor kontroll over alt som foregår i byen, både når det kommer til næringsliv, politikk og organisasjonsarbeid. De sitter også inne med den største banken i byen. Det betyr, at når noe skal skje, så er det best at man et på god fot med Familien X, eller eventuelt andre som befinner seg i denne maktpyramiden. Men de er likevel ikke noen negativ faktor for byen, men er engasjerte samfunnsborgere som kun vil det beste for byen sin. Familien X har bygget sin suksess på at de eldre i familien hadde jobbet hardt, og vært vellykket i forretningslivet tidligere. (Baldersheim, 2005)

Floyd Hunter, tar teorien noe videre, og sier at de som befinner seg på toppen av pyramiden, er av høyeste rang, og jo lengre ned på rangstigen man kommer, jo større blir gruppene, og jo vanligere er det å få jobb som «løpegutt og utøvere».

Man kan også benytte seg av noe Hunter kaller for «rykte eller dommermetoden», for å finne ut av hvem som sitter med mest makt i en by, ved at man ber personer som man tror kjenner samfunnet godt, med å plassere personer i en maktstruktur. Så tar man for seg de ulike personene, og ser på hvem som oftest er i en posisjon hvor de utøver makt, hvem som oftest «tar jobben som dommer» (Baldersheim, 2005)

2.4.5 Pluralister

Pluralistene oppfatter, at makten ligger spredd rundt i forskjellige konkurrerende eliter, og at man på den måten bevarer en større følelse av demokrati, enn hos elitistene. Robert Dahl har drevet forskning på feltet, og fant i sine undersøkelser av en mindre amerikansk by ut, at makten slettes ikke er gjengangere på tvers av saksfeltene, men at innen hvert felt saksfelt så en klar lagdeling, mellom makt og lederskap. Man så også at de konkurrerende elitene var villige til å høre på hverandre, blant velger og interessegrupper. Han mente at det var umulige for en liten gruppe mennesker, å sitte med all makten, spesielt uten demokratisk legitimitet. Videre så han at i en beslutningsprosess, har man en mengde med aktører, og ikke bare noen få som eliteteoretikerne hevder. (Baldersheim)

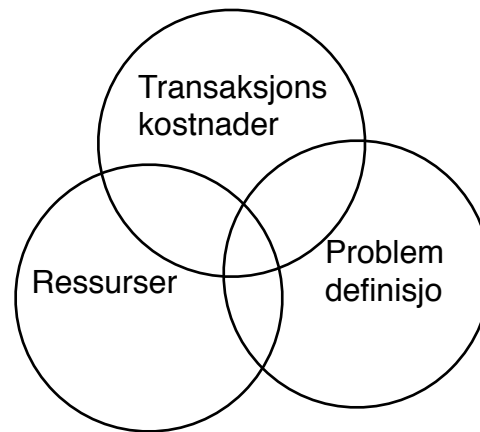
Ut fra teorien om elitisme og pluralisme, springer også regimeteori. Dette er også viktig å belyse, fordi man ikke bare har med aktører med demokratisk legitimitet, men også de uten. Regimeteori kan også knyttes sammen med samstyrings teorien, fordi den ønsker å belyse sammenhengen mellom de ulike aktørene i kommunen.

2.4.6 Regimeteori

Clarence Stone var en viktig teoretiker innenfor dette feltet, og sier:

«A regime thus involves not just any informal group that comes together to make a decision but an informal stable group with access to institutional resources that enable it to have a sustained role in making governing decisions» (Johnsen , 2011)

Med regimer, så mener man de koalisjonene som er nødvendige for å løse de problemene som oppstår, for å få til det beste for samfunnet. Stone hevder at makt er noe som må produseres, og det må produseres i samarbeid med andre parter. Og da spesielt med fokus på et samarbeid mellom private og offentlige aktører.

(2.2 Baldersheim, 2005)

Stone mener at for å forme et regime, er det 3 faktorer som må være til stede. Man må ha et problem som trenger å løses. Man trenger å finne ut av hva som trengs for å løse dette problemet, og hvem som besitter kunnskap eller midler for å bidra. Til slutt kan man undersøke, hvor løseslig det er for innehaverne av ressursene, til å finne sammen til å løse problemene. Det er her man ser igjen mye av samstyringsteorien, fordi den fokuserer på det uformelle samarbeidet som kan oppstå i et nettverk bestående av aktører som innehar en viss posisjon. Man snakker om en makt, med den forståelse at man har makt til, og ikke makt over noen eller noe. Stone fant i sin studie, to typer regimer som var veldig tydelige i de amerikanske byene, og det var «vekstmaskiner» og «tilsynsførere». Hvis man er en vekstmaskin, så er man opptatt av fornying og forretninger, og helst disse to kombinert. En tilsynsfører er den som er opptatt av det ytre, at alt skal virke ordentlig, og sørge for lov og orden.

Teoretikeren Gerry Stoker har tatt Stone sine teorier videre, og velger å dele inn regimeteori, i 3 ulike regimetyper:

Det instrumentelle: Her passer vekstmaskinen godt inn. Man er opptatt av rask utvikling og raske resultater. Her går partene sammen om et felles prosjekt, men dette er ofte personer som har ulike interesser i det daglige, og mange deltar helst for egen vinnings skyld. Media blir flittig brukt.

Det organiske: Her legges det større vekt på tradisjoner, og det som har vært i mange år. Gamle familier som sitter med mye respekt og lojalitet, og deres mål er å beholde alt slik det alltid har vært. Men likevel ser man liten endringsvilje hos aktørene, og ofte vil man føle seg fanget i et regime som er låst.

Det symbolske: Her ønsker man å revitalisere ting som tiden har gått forbi. Partene har også sprikende interesser, men man ønsker gjerne å skjule seg bak det gode omdømme som oppstår ved en slik prosess. Dette regnes for det mest vennlige av de 3 regimetyperne. (Baldersheim, 2005)

Disse tankene om makt og regimeteori oppsto i USA på 1970 tallet, og har ikke vært en veldig utbredt teori i Norge siden da. Men siden jeg i min oppgave tar for meg spenningsfeltet mellom det private og det offentlige, samt beslutningsteori, passer det godt å bruke denne teorien.

2.5 Oppsummering

Som man ser i denne teoridelen, ønsker jeg i min analyse, å bruke den beslutningsteoretiske modellen (Garbage Can modellen), til å analysere hvilke anledninger aktørene i de forskjellige casene mine, har hatt til å komme med en beslutningsanledning, finne nye problemer, komme opp med løsninger, og om det har vært en strøm av deltakerere gjennom de ulike prosessene, eller om det er av den oppfatning at det er mange av de samme aktørene som styrer skipet Flekkefjord Kommune.

Samstyringsteorien vil hjelpe meg å se om de demokratisk valgte organene har sluppet inn for mange ulegitimerte aktører i beslutningsprosessene, eller om man har når det kommer til stykket, beholdt styringen selv.

Jeg håper at maktdelen, og da spesielt regimeteori, vil hjelpe meg til å forstå hvordan ulike interesser og aktører har hatt innvirkning av ulik grad i de forskjellige prosessene i casene. Hvilke aktører passer i hvilken regimeboks? Og har det hatt noe innvirkning for prosjektets utvikling?

I det neste kapitlet vil jeg se på hvordan jeg har valgt i forhold til metode og gjennomføring, og hva en slik oppgave krever for å kunne gjøre forskbare funn.

Kapittel 3 - Metode og gjennomføring

3.1 Innledning

Det å velge metode, og å gjennomføre datainnsamling, er viktig for å kunne besvare problemstillinger i en hver forskningsoppgave. For å best mulig kunne få innsikt i prosessene rund de ulike casene jeg har valgt i denne oppgaven, var det viktig å velge en metode, som i best mulig grad ville hjelpe meg med å svare på mine spørsmål. Det var derfor valget falt på kvalitativ metode, fordi jeg følte at denne metoden i størst grad ville hjelpe meg med å avsløre nyansene blant aktørene i forhold til prosessene, kontra å bruke kvantitativ metode, som i større grad fokuserer på generaliserbare resultatene vil være, i form av data. Det passer også godt å bruke kvalitativ metode, i forhold til de teorien jeg ønsker å bruke for å belyse min problemstilling. (Kvale, 2009)

Det at jeg har valgt en casetilnærming, er bare med å støtter opp om valg av metode, da case ofte tar for seg nyansene i dets naturlige omgivelser.

3.2 Metode

3.2.1 Kvalitativt forskningsintervju

«Det kvalitative forskningsintervju søker å forstå verden sett fra intervjupersonens side. Å få frem betydningen av folks erfaringer og å avdekke deres opplevelse av verden» (Kvale 2009: 21)

Jeg vil altså gjøre kvalitativt forskningsintervjuer. Gjennom intervjuer, ønsker jeg å lære om aktørenes egne oppfatninger og meninger om de forskjellige prosessene de er del av, eller har vært del av. Det som i mine øyne er viktig, er å forstå hvordan de ulike personene har oppfattet prosessen, tatt del i dem, og oppfattet hvordan de ser at andre har hatt innvirking på prosessene. Det er heller ikke min hensikt å generalisere noens oppfatninger, og Flyvbjerg sier, at selv om casene ikke kan generaliseres, så betyr ikke det at den ikke kan bidra til økt vitenskaplig innsikt innenfor et vist felt eller samfunn.

Å gjøre et forskningsintervju, vil si å foreta en profesjonell samtale basert på dagligdagse samtaler. Det vil si at man har en samtale, hvor begge parter utveksler meninger om et tema som opptar dem begge. Det å drive en samtale, er en urgammel måte å tilegne seg kunnskap på. (Kvale, 2009)

3.2.2 Dokumentanalyse

Min oppgave tar ikke i for seg absolutt alle vedtak og beslutninger som har blitt gjort til punkt og prikke, men den tar i større grad for seg det menneskelige perspektivet, som fokuserer på deltakere, beslutninger, problemer og løsninger i de ulike prosessene. Den søker også å undersøke, det på tvers av de 3 casene, finnes det noen likheter og forskjeller blant aktørene. Alikevel har det gjennom oppgaven blitt gjort noe dokumentanalyse, spesielt knyttet til bakgrunnstoff om casene, og for å forstå saksgangen i behandlingen. Når man bedriver dokumentanalyse, er det viktig å tenke på følgende: Har dokumentet...

-Autensitet? Inneholder dokumentet det det sier å skal?

-Troverdighet? Er kilden første eller andrehåndskilde, og hvor stor sjangse er det for at det som står i dokumentet er troverdig?

-Representativitet? Det er nok mer dekkende å se på saksgangen i bystyret og formanskapet, enn hva en enkeltperson går ut i lokalavisen å kommenterer.

-Tolkning? Man må være kritisk til kilden, og vurdere i hvilken grad disse er valide. (Storsul, 2008)

Det meste av dokumentene som har vært brukt, har vært saksdokumenter som ligger ute på kommunen sin side, som reguleringsplaner og vedtak, og jeg følte meg trygg i stor grad på å bruke dette materiale som bakgrunnstoff. Så brukte jeg også lokalavisen til å supplere med informasjon fra avisartikler og innlegg der det var nødvendig.

Jobben med å finne frem til de ulike dokumentene, og manøvre seg rundt på nettsiden til Flekkefjord kommune, har vært en blandet opplevelse. Nettsiden deres er ikke så veldig gammel, og det er ikke lenge siden de gikk gjennom en større prosess med å få oppdatert den. I oppgraderingsperioden var det svært frustrerende å finne noe i det hele tatt, for det kom stadig feilmeldinger og lignende, og det så ikke ut som det noen gang skulle bli fikset. Men så plutselig, så virket det kjempebra, og da ble det veldig enkelt å søke i deres arkiver etter saker. Det eneste er at ikke alt ligger digitalt lagret for det offentlige til å se, og man må fysisk ned i arkivet deres hvis det er noe man mangler. De casene jeg har jobbet med, da spesielt Trøngsland og Kulturhuset, er begge saker som har vært opp flere ganger, men de gamleste sakene jeg kunne finne på det digitale arkivet, var fra 2005. Og i grunnen i min oppgave, så har det vært helt greit, fordi jeg har konsentrert meg mer om hva som foregår i nåtiden, og hvem som har vært deltakere i dagens prosesser enn hva som skjedde for over 7 år siden.

I dette metodekapittelet, vil jeg ta dere gjennom prosessen i å forbedere, gjennomføre og arbeide med forskningsintervjuer. Det er ikke godt å vite før man starter en slik prosess, hvordan man vil bli motatt, og hvordan informantene på ulike hjelper deg videre i oppgaven og analysen, men det vil jeg komme nærmere inn på. Jeg vil se på nytten av å bruke case studie som metode, og dens effekter, og hvordan valg av respondenter har foregått. Selve intervjusituasjonen er også viktig å kommentere, i tillegg til tenke over min egen rolle som forsker, i det som nærmest kan kalles min hjemby.

3.2.3 Casestudie

I og med jeg fikk forespørsel via Universitet i Agder og jeg kunne tenke meg å skrive en oppgave ra Flekkefjord, var ikke dette noe jeg hadde tenkt på i større grad før tilbudet kom. Men da det først gjorde det, var det viktig å velge en vinkling for å gjøre oppgaven mest mulig levende. Det å bruke casestudie som metode, er blitt stadig mer vanlig innenfor samfunnsvitenskapen. Både Flyvbjerg og Steinar Kvale, sier at ikke bør sees i sammenheng med andre metodiske krav, og at det er like verdifullt å inneha kunnskap om spesifikk viten, enn generell viten. Det er en lang tradisjon at man fra et naturvitenskapelig synspunkt, kristiserer samfunnsvitenskapen fordi de ikke kan generalisere på grunn av casene, i forhold til praktisk, konkret og kontekstavhengig viten. Når man snakker om case, så er det snakk om enkelte tilfeller, gjerne et avgrenset område, og tid. Jacobsen opererer med 3 situasjoner hvor case er godt egnet:

- 1) For å gå i dybden ved en spesiell hendelse.
- 2) Man ønsker å beskrive hva som er spesielt ved et sted eller organisasjon.
- 3) For å utvikle teori. (Jacobsen, 2005)

Akkurat derfor er det så aktuelt for meg å bruke en casetilnærming med min masteroppgave, og oppgaven fra Flekkefjord. Flekkefjord er akkurat nå i en situasjon hvor det foregår mye spennende utvikling i byen, og vil si at i dette tilfelle faller min oppgave inn i situasjon 1.

Et siste moment, er at jeg har innehatt en rolle som observatør, både invitert inn i etableringen av Gårdseierene i sentrum, men også i min egen rolle som ansatt i butikk i byen. Jeg har da fått en autoritativ kilde gjennom meg selv etter å jobbet i mange år i byen.

3.3 Å finne data

Den første tiden med oppgaven, gikk med på å sette seg mer inn i Flekkefjord kommune, og dets prosjekter. Det var flere andre ting som også var aktuelle å velge, men det måtte vurderest i forhold hvor mye informasjon man kunne få ut om det, og hvor langt man hadde kommet i de ulike prosessene. Min veileder satte meg i kontakt med lederen for Smaaby Flekkefjord, som har vært til stor hjelp for meg, med hennes nettverk rund i byen. Jeg ble invitert til å delta på ulike møter, både i forbindelse med Smaaby prosjektet i Flekkefjord, men også ved etableringen av Gårdseierforeningen.

Etter å ha arbeidet nesten 10 år i forskjellige jobber rundt om i Flekkefjord, og i tillegg til at dette er nærmeste by til min hjembygd, så trodde jeg at jeg kjente byen godt, og hadde nok allerede gjort meg opp min mening, etter hva jeg har lest i lokalavisen, og hørt forskjellige mennesker si. Dette gjort på observasjoner i noen av byen mest besøkte forretninger som Vinmonopolet og blomterhandler, hvor jeg selv har vært ansatt lenge. Dette er en glimrende måte å ta pulsen på byen må, alle observasjoner som blir gjort. Og det var ikke alltid positivt. Flekkefjord var i 2010 sterkt preget av at flere butikker i bykjernen la ned, eller flyttet, og en periode fikk man litt spøkelsesby følelse når man så alle de tomme butikklokalene. Derfor var jeg litt innstilt i starten på at med en så skakk kjørt by, så må det jo vær mye å ta tak i, å mye å skrive oppgave om. En butikkansatt sa til meg *«Jeg skjønner ikke hvorfor noen ønsker å komme her til byen, det skjer jo aldri noe, og byen er helt dau»*

Men etter selv å ha deltatt på noen møter, å blitt presentert for endel mennesker, så snudde min oppfatning, og det samme gjorde byen. Det kom nye butikker, og folk begynte igjen å se lyset i tunnelen for å få løftet byen der den burde være. En tilfeldig kunde sa til meg på jobb *«Jeg tror ikke Flekkefjord har hatt et bedre år en 2011, når man ser på viljen til utvikling, og å komme seg ovenpå igjen»*. I tillegg til å prate med innbyggerne og de ansatt i byen, så foretok jeg også noen uformelle samtaler med noen av de administrativt ansatte i kommunen, bare for å få danne meg et bilde om hva som vil være greit å skrive oppgave om. Det prosjektet som det ble pratet høyest om, var byggingen av Kulturhuset. Mange var positive, men også noen skeptiske til at det skulle brukes så mye penger i en så liten by på et byggeprosjekt når pengesluken er ganske stram fra før av.

Gjennom disse uformelle samtalene, og møtene, bestemte jeg meg for hvilke case jeg ville bruke til oppgaven, og hvilke teorien som ville være relevante å bruke som verktøy. Det neste steget var da å

bestemme hvem som kunne være aktuelle kandidater til intervjuene, og hvor mange informanter jeg trengte.

3.4 Valg av informanter

Det er ikke alltid like lett å avgjøre hvor mange informanter som er en nødvendig i en masteroppgave, for å få nok kredibilitet. Ryen sier, at det er viktig å tegne et skille mellom å være respondent, eller å være en informant. En respondent er en passiv part, som kun gir ifra seg informasjon om konkrete spørsmål, men en informant er en person som deltar aktivt som samtalepartner i intervjusituasjonen, og man får en mer toveis kommunikasjon. Dette vil være tilfelle i min sak. Ryen anbefaler videre å bruke mest tid på de sentrale spørsmålene, de som også vil gi deg mest informasjon tilbake, men se det i sammenheng med hvordan intervjusituasjonen utarter deg. (Ryen, 2002)

Kvale sier at en som skal foreta et intervju, bør intervju så mange objekter som han eller hun mener er tilstrekkelig til å gi deg nok informasjon. I og med dette kun er en masteroppgave, er det begrenset hvor mange informanter man har tid til å intervju, også sett i forhold til størrelsen på oppgaven. Min datainnsamling fant sted på våren 2012. Jeg ønsket å intervju personer som var eller er tilknyttet til alle de 3 casene mine, både på privatsiden og den folkevalgte/administrative siden.

Det skulle vise seg å bli en mye vanskeligere prosess enn jeg hadde trodd å få gjennomført intervjuene, men etter å ha brukt henvendelser fra andre personer, fikk jeg tilslutt avtalt 7 intervjuer. Dette synes jeg var lite, men endte tilslutt opp med 10 intervjuer. Det som ble vanskelig, var at mange var redd for at de skulle bli gjenkjent i oppgaven. I en så liten by som Flekkefjord, hvor gamle tradisjoner ligger til grunne, og «alle kjenner alle», er det lett å føle at man vil bli gjenkjent ved å stille som informant. Det som til slutt ble løsningen, var å anonymisere alle mine kilder, slik at ingen skulle føle seg utsatt. Dette var den eneste muligheten, til å få gjennomført intervjuene. Så på den måten, vil de videre kunn være omtalt som private aktører, politikere, administrasjon, og så videre. Under følger en oversikt:

Hvem	Antall
Private aktører	4 stykk
Administrativt ansatt i kommunen	3 stykk
Politiske valgte	3 stykk

Tabell 3.1 Informanter

Når intervjuene ble foretatt, hadde det akkurat vært et maktskifte i bystyret, etter kommunevalget høsten 2011, og mange personer som hadde vært relevante i sakene, forsvant ut, mens det kom nye inn. Dette måtte det også taes hensyn til. Det er også viktig å ha i bakhodet, at når man velger noen informanter, så utelykker man også noen andre, og det er da man kan gå glipp av viktige detaljer og informasjon. Men slik tror jeg alltid det vil bli i en oppgave av en slik dimensjon.

Det var noen av de første informantene mine, som gav meg tips til hvordan jeg kunne gå frem for å få inn de siste, og dette fungerte, men praksisen på slutten ble at jeg i samtykkeformen skrev at alt ville bli anonymisert i oppgaven, slik at det ikke skulle ødelegge for et eventuelt intervju. Jeg lot rett å slett feltet styre meg til de siste.

3.5 Intervju

Før intervjuene skulle gjennomføres, brukte jeg tid på å lage meg en intervjuguide. Jeg hadde bestemt meg for ikke å følge den til punkt å prikke, men som en overordnet mal, og heller se hvor intervjuet førte meg henn. Dette er hva Kvale kaller et halvstrukturert intervju. Dette for at informantene skulle føle at de kunne prate fritt, uten at jeg la for mye føring på samtalen. Det er veldig typisk at det oppstår situasjoner under intervju som man ikke er forberdet på, så da er det greit å ha en halvstrukturert modell, som utgangspunkt. Jeg opplevde at i samtale med de tilknyttet Gårdseiergruppen, så hadde jeg ikke behov for så mye intervjuguide i det hele tatt, siden denne casen er litt anderledes enn de andre, som har vedtak og reguleringer knyttet til seg og en lengre prosessid.

Jeg hadde gått til innkjøp av båndopptaker som jeg benyttet meg av på alle intervjuene, noe som så ut til å fungere greit for informantene, så lenge det ble avklart på forhånd. Hvert intervju varte mellom 45 og 70 minutter. Jeg oppdaget at det var viktig å la informanten selv få bestemme hvor

intervjuet skulle foregå, slik at han eller hun kunne kjenne seg mest mulig komfortabel, i en situasjon hvor jeg som forsker sitter med «makten». De fleste foregikk på informantens kontor, et møterom, eller ute på byen. Informantene fikk også tilbud om de ville lese gjennom transkriberingen etter det var gjort, og det var det 2 stykker som benyttet seg av uten problemer. Det er likevel et fint virkemiddel for å øke troverdigheten og seriøsiteten om oppgaven. Til tross for en litt kronglete start, ble jeg i selve intervjusituasjonen tatt godt imot av de fleste, og møtte mennesker som var interessert i å dele sitt syns på saken.

Man merket at man ble bedre og bedre til å takle ulike situasjoner og samtaler jo lengre ut man kom i prosessen, og til å være første gang til å gjøre en slik jobb, synes jeg selv at det gikk ganske bra. Når jeg skulle transkribere stoffet, fant jeg ut at det var veldig lurt å ha benyttet seg av båndopptaker, for man fikk da i større grad med seg nyansene i intervjuet, og kunne legge merke til tonefallet. Man ble også enda mer avslappet i selve intervjusituasjonen, og det smittet over på informanten. Selve transkriberingsprosessen var mye mer tidkrevende enn det jeg hadde trodd, 10 intervjuer som alle skulle skrives på datamaskinen ord for ord. Men med så nøye forarbeid, har det gjort det mye enklere for meg å jobbe med resultatdelen etterpå.

Det er mange ting som skal stemme for at man får den informasjonen som kan, og man er avhengig av kjemi mellom forsker og informanten, tid, sted, intervjuguide og forskerens evne til å transkribere til informasjon som kan brukes (Kvale, 2009).

3.6 Fortløpende analyse

Helt fra jeg bestemte meg hva jeg skulle skrive oppgave om, har jeg laget meg opp en mening i hodet mitt, som hele tiden venter på å bli bekreftet, eller avkreftet, om hvordan utfallet av oppgaven vil bli. Jo mer informasjon jeg samlet, jo mer endret tankene seg. Jeg sitter med mye tanker som jeg selv har dannet meg på arbeidsplassen, og i det sosiale, men noe som var interessant, var også at jo mer jeg lærte, jo mer åpen ble jeg. Det var ikke noe jeg hadde trodd kom til å skje, heller tvert imot. Når en forsker, tror jeg det er vanskelig å legge det personlige planet til side, å unngå å gjøre seg opp en mening om hvordan man tror ting utarter seg. Så på den måten ble ikke datainnsamling påvirket av mine egne tanker og følelser, etter min mening. Men så har man også teorien til hjelp, som skal hjelpe deg å innta et nøytralt ståsted, og bruke dette til å analysere.

3.7 Verifisering

Noe som er viktig å tenke over, er i hvilke grad den datainnsamlingen som jeg har foretatt, kan etterprøves? Vi sorterer verifiseringen inn i 2 kategoerier:

3.7.1 Reliabilitet

Reliabilitet forteller oss noe om hvor pålitelig våre undersøkelser har vært. Det vil si, om det vi har undersøkt, vil være mulig å gjøre igjen, å fortsatt få de samme svarene, men med en annen forsker. Dette er viktig, for som forsker vil du ikke være den som stiller ledende spørsmål, som får informanten din til å svare noe, som han eller hun med en annen forsker ellers ikke ville ha svart. Nøkkelord vil være nøyaktighet og riktig behandling av datamaterielle, i forhold til at det er samlet inn og behandlet på den riktige måten. (Kvale, 2009)

3.7.2 Validitet

Forteller oss om i har undersøkt, det vi skulle undersøke. Har vi brukt den rikte metoden, for å finne ut av det vi vil finne ut om? «*Måler du det du tror du måler?*» (Kvale 2009;250).

Hvis begge disse to prinsippene er å finne i forskningen, kan man si at man har oppnådd gyldig vitenskapelig kunnskap.

3.8 Egen rolle

Min rolle oppi dette er som forsker. Jeg skal ved hjelp fra emipri, de kvalitative forskningsintervjuene og teorie forsøke å fremme kunnskap om byutviklingen i Flekkefjord kommune.

Som jeg har sagt tidligere, har jeg vokst opp i nabokommune til Flekkefjord, og føler derfor en relativt sterk tilknytning til byen, men ikke så sterk at jeg føler på lojalitetsfølelsen. Da kunne det blitt vanskelig å skrive en slik type oppgave. Det at jeg ikke hadde noe mer kunnskap om prosjektene enn det jeg leste i avisen, tror jeg var en fordel, fordi jeg jobbet hardt med å gi de ulike siden av sakene en stemme i denne oppgaven. Det som kan være ulempen med å forske i egen kultur, er at enkelte ting ofte blir tatt for gitt, og ikke knyttet til faglig innsikt, men heller til at forskeren og informanten deler en felles kunnskap, og det fører til at enkelte ting faller bort, helt ubevisst. Det sier Wadel. (Johnsen, 2008)

Jeg vil i neste kapitell redgjøre grundigere for de ulike casene, og fortelle litt om de ulike finansieringsplanene.

Kapittel 4 - Empiri

4.1 Innledning

For å gi et bedre bilde av de forskjellige casene, i forhold til teoridelen og analysedelen, har jeg valgt å lage et kort kapittel, hvor jeg vil redgjøre dypere enn i innledningen for hva de ulike casene står for, og hvilke tidsperspektiver det har vært på det. Dette for å gi et bedre bilde totalt sett i oppgaven når resultat og konklusjon skal skrives.

Kort om empiri, så vil det si erfaringer fra virkeligheten, og bygger på observasjoner, undersøkelser og lignende som er gjort, og som har ført til disse erfaringene. Til forskjell fra ren teori.

4.2 Kulturhuset og gangbroen

4.2.1 Kulturhuset:

Det kan nesten virke som det har gått sport i å bygge kulturhus på Sørlandet de siste årene. Bare det siste året har man sett Vennesla Kommune åpne «Salen», Kristiansand Kommune har åpnet «Kilden», og Mandal kommune åpnet for få uker siden «Buen». Kvinesdal Kommune åpner også i disse dager sitt nye påbygg på det gamle kulturhuset. Man ser en sterk grad av isomorfi. Kultur regnes for å være et sterkt element i bybildet, og man kan se helt tilbake til 1800 tallet, da kultur var selvsagt, for å bygge en enhetlig nasjon. Men på den tiden var det kun det øvre samfunnssjiktet som ble regnet for å være kulturelle. Men på 1970 tallet kom det en ny bølge, hvor det ble i større grad integrert i den offentlige planleggingen, og ble sett på som et gode for å utjevne forskjellene i samfunnet. (Eriksen, 2010)

Det har i mange år vært et stor ønske i Flekkefjord kommune å få bygge et nytt kultursenter i byen. Men som med mange ting, tar slike prosesser tid.

«Det er stort behov for å tidsfeste bygging av nytt kultursenter. Rådmannen registrerer at finansieringsplanen er avhengig av betydelige statlige og fylkeskommunale tilskudd, og at det er lagt opp til innsamlede gaver eller sponsorstøtte av et stort omfang. Den kommunale andelen kan bli relativt stor dersom ikke eksterne midler utgjør 2/3 av kostnadene som forutsatt. Det hersker også usikkerhet til totalkostnaden etter endringer i markedet, og noe av ønsket areal er båndlagt i en lengre periode. Rådmannen har lagt inn et oppstartbeløp på 5 millioner i 2012 som kommunal

andel dersom ikke andre midler er på plass før. Det vil uansett være viktig å gå igjennom prosjektet på ny for vurdering av finansiering, utbyggingstakt, prosjektets utforming og plassering. Bybildet kan endre seg relativt mye i løpet av denne perioden.» (Økonomiplanen 2009-2012, Flekkefjord Kommune)

I et saksfremlegg i formannskapet og bystyret i Flekkefjord fra 2006, vises det til en rapport fra 2005, hvor det ble lagt frem en rapport for et innhold til nytt kultursenter. Den gangen ble pris anslått til 100 millioner, og ble også behandlet sammen med økonomiplanen for 2005. Det har tidligere vært vedtatt i bystyret, at når man skal bygge nytt kulturhus, er det tomten hvor kinoen nå står, som skal brukes, til tross for at kommunen ikke eier hundre prosent av denne tomten, som videre må avklares med de resterende grunneierene. Det ble satt ned en prosjektgruppe som skulle se til at prosessen ble fulgt, bestående av administrasjon og politikere i kommunen. En planprosess ble også vedtatt:

- 1) Forprosjekt og utarbeidelse av programskisser
- 2) Arkitektkonkurranse
- 3) Behandling av driftsbudsjett
- 4) Finansieringsplan

Fra 2008 mottok Flekkefjord Kommune tilskudd fra Vest Agder fylkeskommune som støtte til prosjektet, men måtte i 2009 sende en oppdatert søknad til Kulturdepartementet. I den opprinnelige avtalen med Fylkeskommunen, lød det at bygget skulle være ferdig innviet i 2010-2011, noe som ikke har skjedd enda, det planlegges byggestart ved årsskifte 2012-2013.

Nytt Kulturhus i Flekkefjord betyr mye for mange. Dagens kino er gammel, over 50 år, og uoppdatert, og sliter å konkurrere med nabokommuner med bedre fasiliteter som Lyngdal og Kvinesdal. Biblioteket ligger idag separat fra kinoen, og den skal flyttes til det nye kulturhuset. Det samme skal fritidsklubben, og kulturskolen, etter deres lokale ble skadet i brann. Det skal også lages en storsal, til å holde konserter, riksteater, forestillinger og lignende. Kulturhuset skal også inneholde en cafe, galleri og en blackbox. Alt dette skal være med å støtte opp om Flekkefjord som et regionalt kultursentrum. Idag sitter vi midt i 2012, og det nærmer seg snart 10 år siden det ble initiert til nytt kulturhus, men Flekkefjord har likevel aldri vært nærmere enn de er idag. Til trodd for stor begeistring hos de fleste, er det også mange som er skeptiske til en ny storstue i byen, og er

redd for hva som kommer til å rammes på bekostning av dette. Andre er uenige med lokaliseringen, og mener at Kulturhuset burde ha fått en annen plassering.

Vinnerbidraget til Kulturhuset ble laget av arkitektene Helen & Hard AS, som også har tegnet Vennesla sitt kulturhus. Bygget blir over 5 plan, og vil ha et bruksareal på cirka 3400 m². Storsalen vil kunne ta litt over 400 publikummere.

Se bildet i innledningskapittelet.

Som i et ledd til å jobbe med innholdsdelen av kulturhuset, både før, gjennom og etter bygging, opprettet Flekkefjord Kommune IFLEKS. IFLEKS skal være publikums port inn til å komme med innspill, men også formidle informasjon ut til folket. Den skal også bidra til å gjøre overgangen fra et oppdelt kulturtilbud i kommunen, til en samkjøring i samme bygg, går så smertefritt som mulig.

Selve referansegruppen, består av:

*4 representanter fra kulturlivet

*2 politikere

*2 ungdomsrepresentanter (elevrådene på ungdomsskolen og videregående skole),

*2 representanter fra Vest-Agder Fylkeskommune,

*1 fra Flekkefjord Handelsforening,

*1 fra Flekkefjord og Omegn industriforening,

*2 fra Flekkefjord Småbyselskap.

(IFLEKS blogg)

4.2.2 Finansiering:

Den siste runden om finansieringen ble vedtatt av Bystyret i Flekkefjord kommune 30. juni 2011, og ser slik ut:

		Revidert finansieringsforslag, vedtatt i bystyret den
Direkte bidrag fra kommunen	Tomt, allerede innkjøpte eiendommer og påløpne kostnader	Kr. 10 millioner
Momsrefusjon	25% av kr. 111.2 mill. (nettopris eks. moms og eks. verdi av tomt og innkjøpte eiendommer)	Kr. 27.8 millioner
Nytt kommunalt låneopptak		Kr. 29.2 millioner
Statlig og fylkeskommunalt tilskudd		Kr. 47 millioner
Private aktører	Innsamlede midler	Kr. 30 millioner
Avsatt på fond		Kr. 5 millioner
Totalkostander		Kr. 149 millioner

4.1 Finansiering Kulturhus (Flekkefjord Kommune, 22.06.11)

Man må da trekke fra 10 millioner på totalsummen, som utgjør tomten som kulturhuset skal stå på, som allerede er betalt tidligere. Så en totalrammen på kulturhuset på 139 millioner kroner. Dette er noe mer enn det som var kalkulert allerede i 2005, men siden da har prisene steget, og det ble generelt dyrere å bygge i løpet av de årene.

Men fortsatt gjenstår det endel finansiering fra de private aktørene, man har sålangt samlet inn 12 millioner kroner, og 18 millioner gjenstår. Gjennom selskapet Flekkefjord Småbyselskap, er det flere ildsjeler i byen som arbeider med å skaffe nok støtte til kulturhuset. Kommunen ser alikevel positivt på at de skal komme i land i løpet av 2012, og at byggingen vil gå som planlagt.

Med et ferdig kulturhus, øker også behovet for en større beveglighet i sentrum, og parallelt med kulturhusprosjektet, skal det også bygges en gangbro over elva i byen:

4.2.3 Gangbro:

Å bygge en gangbro over elva, for å knytte sammen øst og vestsiden av byen, har også lenge vært et ønske hos kommunen. Bystyret gav administrasjonen i oppdrag å forberede til arkitektkonkurranse

høsten 2010, og dette ble godkjent i bystyret sommeren 2011. Det var svært viktig å komme til en avtale med eieren av tomten på østsiden av elva, for å kunne lande broen på en grei måte. Dette gikk i orden, og avtalen ble underskrevet. Før jul 2011, ble konkurransen lagt ut på Doffin, og det ble satt ned en jury, som skulle vurdere de forskjellige bidragene, bestående representanter fra industrien, handelsforeningen, arkitekt, administrasjon i kommunen, og bystyret. 20. mars ble vinnerbidraget valgt.

Det går allerede en vanlig kjørebros over elva, men den er gammel og slitt, og har smale og kronglete gangstier for fotgjengere, spesielt på vinteren. Det som også er gunstig, er at den blir liggende nede på Tollbodbygga, hvor det idag er parkeringsplasser, og det er med på å skape en promonade følelse, så man kan spasere langs hele promonaden ut mot havet i sør. Men likevel er det visse kriterier som må ivaretes når det skal bygges bro:

- Det skal være mulig åpne broen for båttrafikk (større båter)
- Fri seilingshøyde med broen lukket skal være den samme som for eksisterende bybro
- Det er et krav at broen skal være universelt utformet
- Prosjektet skal ivareta hensynet til Tollboden som er en bevaringsverdig bygning.
- Kostnadsramme 20 mill. inkl. moms.

Bystyret skal vedta når byggestart er, men man regner med at også det blir i årskifet 2012-2013, for broen skal stå ferdig sommeren 2014, og helst tidligere hvis mulig.

(Avisen Agder, 3. mars 2011)

(4.2 Vinnerbidrag, «Balanse», Nuno Arkitekter AS)

4.2.4 Finansiering:

Fylkeskommunale tilskudd	Kr. 10 millioner
Kommunal bevilgning	Kr. 6.8 millioner
Private/næringsdrivende	
Momsrefusjon	Skal dekke opp for resten
Total	Kr. 20 millioner

4.3 Tabell finansiering gangbro (Flekkefjord Kommune)

Kommunen fremholder at de kostnadskalkylene som er gjort er grundige, og broen skal ikke kunne overstige dette beløpet. (Flekkefjord Kommune)

4.3 Gårdeierene i sentrum

Et av hovedproblemene som alle mindre byer sliter med, er å trekke mennesker inn til bykjernen, når de større senterene rundt om i distriktene er mer fristende med nær parkering, tørt, varmt og hyggelig atmosfære.

Gårdeier forumet ble, som nevnt i innledningen, opprettet for å skape et felles talerør inn mot kommunen. Man ble enige om at man skulle satse på saker som engasjerer og berører mange, som kan være med å føre vitalitet til byen. Og den første saken ble «Vitaliseringen av Kirkeplassen»

I forbindelse med prosjektsamarbeidet mellom Universitetet i Agder, «Småby i Vest Agder - pilot Flekkefjord», og Flekkefjord kommune, har professor Roy Eriksen, bidratt til å få utarbeidet et forslag til hvordan området rundt kirkearealet kan bli seende ut. Dette er noe han har god kjennskap til, hvordan byrom bør se ut (Eriksen, 2010) Det er nedsatt en egen prosjektgruppe, bestående av både administrativt ansatte i kommunen, private aktører, og representanter fra kirken. Det inviteres også til idedugnad fra både eldre og unge, for å lage en best mulig plan for området. For over 10 år siden ble det gjort et forsøk på å lage en slik plan, men det ble det ikke noe av. Nå satses det på å lage en bedre en. Noe av det det har vært snakk om å bygge, er et lite amfi, ned mot Elvegaten, og kanskje lage glassoverbygg over deler av utearealet slik at man kan ha marked å lignende der, uansett hver, slik trenden er i de Sør-Europeiske byene.

4.3.1 Finansiering:

Flekkefjord Sparebank fylte 175 år i år, og i den anledning bestemte de seg for å donere for 175 000 kroner til alle kommunen tilknyttet banken, til bruk på lokale prosjekter. Og det er disse pengene som skal være med å finansiere oppussingen av kirkeområdet, i tillegg litt midler fra kirken selv. Dette gjør at dette er et prosjekt om kan realiseres innen rimelig tid, hvor man ikke behøver å vente lenge for å få finansert prosjektet, noe som ofte er tilfelle.

«Fra kirkens side kan plassen settes i stand til åpne gudstjenester og kirkekonserter utenfor kirken, slik at det sakrale innerrommet kan harmonere med byrom og slik invitere byen inn i kirken, samtidig som kirken marsjerer ut i byen», heter det i et innspill fra universitetsmiljøet i Kristiansand.

Videre heter det: *«Her vil Kirken kunne få en talerstol under Guds frie himmel og møte innbyggerne i deres dagligliv. Byens handelsfolk vil få en markeds plass det snart vil gå fråsegn om på Sørlandet og langt utenfor Flekkefjord»* (Eriksen, 2012). Slik heter det i avhandlingen Universitet har kommet med i forbindelse med prosjektet.

4.4 Trøngsla

Industriområdet Trøngsla ligger noen kilometer utenfor bykjernen av Flekkefjord, langs Europaveien mot Kristiansand. Idag ser man bilforretning, Posten, Teknisk etat for å nevne noen, og nærmeste nabo til biltilsynet, og flere større bedrifter. Det har lenge vært snakk om å etablere et område utenfor bykjernen som skal kunne supplere kunder med det man ikke kan få tak i, i sentrum. Dette for å forhindre handelslekkasje. Fylkesrådmannen sier i sin redgjørelse for Flekkefjords planprogram for kommuneplanens samfunnsdel, at

«Utviklingen på Trøngsla til et attraktivt handelsområdet sannsynligvis vil gi positiv effekt for regionen. På en annen side vil et slikt senter trolig kunne gi negative konsekvenser for handel i Flekkefjord sentrum. Dette forholdet bør problematiseres, og utredes i planprosessen» (Avisen Agder, 25.oktober 2011)

Området Trøngsla var allerede regulert, så for å få til økt næringsvirksomhet, krevde det endringer i reguleringsplanen.

Sommer 2009, ble det vedtatt at man skulle ha en reguleringsendring av industriområdet Trøngsla. Både Vest Agder Fylkeskommune, Forsvarsbygg, Agder Energi, Statens veiveisen og Fylkesmannen, ble bedt om å komme med innspill til opphevingen av de tidligere reguleringsplanene for området, og hvordan den nye skulle være. Så til sommeren i 2011, ble de endelige vedtaket i bystyret tatt, etter flere runder med innspill.

Noen av de viktigste bestemmelsene som ble tatt, var:

-For å ikke konkurrere med Flekkefjord Sentrum, skal ikke detaljhandelen på totalområdet overstige 3000 m².

-Byggene må falle fint inn i terrenget, slik at det ikke skjemper mot veien. Farger og utforming viktig.

Industriområdet som i første omgang skal brukes er på 81000 m², og det ble solgt ELTL Eiendom AS, et lokalt eiendomsutviklingsfirma, som igjen støttes av investorer fra Kristiansand.

«Eiendomsutvikling, kjøp og salg av eiendommer, handel, konsulentvirksomhet, investering i aksjer, andeler og andre finans- og realobjekter, finansiell virksomhet, deltakelse i andre virksomheter, samt alt hva som står i forbindelse.» ELTL Eiendom AS Formål (Brønnøysundregisteret)

Disse har igjen vært i kontakt med interessenter, som kunne tenke seg å åpne butikk, eller lignende på området. Interessen har vært stor, og man har vært i kontakt med møbelkjede, flisekjede, større matbutikk, byggevare, plantasje, bilforretning og flere andre. Hovedbygget på området er allerede planlagt, og her vil man finne hva man skulle trenge til Hus og hjem. Det foreløpige navnet på parken har blitt «Byporten Handel», men per idag kan man ikke si når noe vil stå ferdig, men utbyggingen er i gang. (Se vedlegg for bilder)

Neste kapittel vil ta for seg resultatene jeg har funnet ved gjennomføringen av den kvalitative undersøkelsen jeg foretok, og koble dette sammen med teoriverktøyene jeg aktet å bruke.

Kapittel 5 - Resultat og analyse

5.1 Innledning

Som jeg har vært inne på i de forrige kapitlene, så har mine 3 valgte case til felles at de alle vil være med på heve byen til det bedre. Kulturhuset vil sette Flekkefjord på kartet som et kulturelt regionsenter, Trøngsland vil lokke flere handleglade folk, som vil legge turen innom bykjernen også, mens Gårdseiergruppen ønsker å være et felles talerør inn mot kommunen, samtidig som de vil vitalisere byen gjennom felles prosjekter.

Jeg vil nå i dette resultat og analyse kapitlet ta for meg aspekter ved de ulike prosjektene, og knytte dem sammen med teorien fra teoriedelen. Jeg vil også se på hvordan de ulike aktørene mener beslutningsprosessen har gått for seg, og hvem de mener sitter med makt og beslutningsrett. Dette er viktig for å kunne prøve å besvare problemstillingen best mulig i avslutningskapitlet.

Regimeteori kan anvendes for å prøve å identifisere enigheter ved store prosjekter. Jeg vil ved hjelp av denne teorien, prøve å identifisere aktørene knyttet til de ulike prosjektene, og også på tvers av prosjektene. Som kommunene så fint sier i sin visjonsplan:

«Målsetningen om at Flekkefjord fortsatt skal være et aktivt regionsenter og et tyngdepunkt for regional utvikling mellom Stavanger og Kristiansand betyr at kommunen er bevisst sin posisjon, ser muligheter og er villig til å fylle den rollen som forventes. Vilje til vekst vil være grunnleggende holdning i utviklingen av Flekkefjord kommune og regionen.» (Flekkefjord Kommune)

Det er her grunntanken ligger, og også opptenningsveden til de ulike prosjektene.

Samstyringsteorien vil jeg se nærmere på, i forhold til i hvor stor grad kommunen har sluppet inn de private aktørene, og hvilket type samarbeid det vil være snakk om. Garbage can modellen vil jeg sette om mot selve beslutningene som ble tatt, og i hvilken grad man så beslutningsanledninger, problemer, og løsninger. Det vil også være interessant i datainnsamlingen, å undersøke om man kan anvende «Cross case» scenarioet, hvor man kan plassere de ulike aktører på tvers av prosjektene i ulike bokser eller konklutter, etter hvilke meninger eller handlinger de representerer. Man foretar en sammenligning av likheter eller ulikheter, av hendelser, aktiviteter og prosesser som man har valgt i sine casestudier. (Khan og VanWynsberghe, 2008)

Jeg har valgt å dele inn i underkapitler, knyttet til de største teoriene, men også de største funnene.

5.2 (Sam)Styring

Nettverk var et ord som ble nevnt gjentatt ganger under datainnsamlingen. Men om informantene vet til det fulle hva man legger i ordet nettverk er usikkert. Det er vanskelig for et kommune å styre, uten å slippe andre aktører inn i bildet, og man er helt avhengig av å ha en gjensidig tillit til hverandre. Jeg tok i teorikapitlet for meg begrepene nettverk og partnerskap, og vil nå se på dette knyttet til datainnsamlingen og empirien.

5.2.1 Nettverk

Som nevnt i teoridelen, så er nettverk samarbeid mellom parter, på individnivå. Det er ikke så tydelige linjer for hva og hvordan, og nettverket tar utgangspunkt i uformelle bånd mellom aktører, som er vanskelig å stadfeste.

I de ulike prosessene, var det vanskelig å få noen av informantene til å identifisere noen aktuelle nettverk, og oppfatningen blant 3 av respondanene var at «alle i denne byen viste hvem som egentlig styrte», men ingen ville identifisere noen konkret.

«... medlem i Gutteklubben-grei» (Politiker)

En av informantene mente at de var kun utvalgte personer i byen som var med i den såkalte «Gutteklubben - Grei», og at mange av disse personene som sitter her, er personer som har mye omgang i det daglige, både offentlig og privat. Han fortalte videre om at det er vanskelig å sette fingeren på noe spesielt, men hvis de hadde bestemt seg for en sak i kommunen de ville ha gjennomført eller ikke, da blir det som regel sånn. Dette ser jeg på et fenomen man finner igjen i mange småbyer, men spesielt i de byene hvor man har de gamle familiene som føler selv at de sitter med mye makt og respekt. men man finner også formelle nettverk, i den grad av etablerete organisasjoner, som for eksempel Frimurerlosjen, hvor det sitter flere personer fra byen i viktige stillinger. (TV2, 2008)

«Problemet er ofte, når politikerene som sitter, også i sin posisjon jobber for sine egne saker, og ikke partiets saker, det er da det er vanskelig å ta dem på noen» (Politiker)

Mange synes at makten sitter for godt i de gamle strukturene i samfunnet i Flekkefjord, noe som jeg ofte har fått bekreftet både i min rolle som observatør i byen, men også som butikkansatt.

Det som er vanskelig å vite med en sånn datainnsamling, når noen få personer snakker om det samme nettverket, hvor mye validitet man skal ilegge slike påstander, når det er snakk om informasjon fra parter som ikke er med i nettverket selv. Det man må tenke over, er om disse nettverkene, er så sterke at de kan være med å legge føringene for ulike prosjekter i kommene. Ja, mener flere av informantene, men det er saksavhenig. Informantene så ut til å være enige om, at jo mer offentlig prosjektet er, som for eksempel kulturhuset, jo vanskeligere er det for enkeltpersoner, og enkeltgrupper, å spille inn på avgjørelser.

Det som har vært mulig i startfasene på prosjektene, spesielt på Trongsla og Kulturhuset, er å hatt innvirkning på hvordan arealet skulle utnyttes i utgangspunktet. Og hva det eventuelt skulle brukes til. Men når først disse avgjørelsene er tatt, og gjennom alle omgangene med beslutninger, er det vanskelig å kjempe hele tiden, over flere år. Jeg mener med dette, at det er vanskelig å kunne identifisere nøyaktige hvem slike nettverkspersoner er i en slik oppgave, uten noe bekreftende datamateriell, og det er heller ikke hensikten med oppgaven å navngi personer på denne måten. Det som er viktig, er å si at det med stor sannsynlighet er nettverk i Flekkefjord, som i ulik grad har innflytelse på byen.

5.2.2 Partnerskap

Partnerskap den mer formelle siden av samstyring, mellom det offentlige og private. Her er også samarbeidet mer tydelig for samfunnet, og det er et sterkere preg av formalisering. I tillegg så opererer man ofte innenfor samarbeid med utgangspunkt i avtaler. Som nevnt i partnerskap avsnittet i teorikapitlet, så deler man partnerskap inn i 3 kategorier, og det er marked, offentlig og nettverks partnerskap. Jeg vil nå gå inn på noen av samarbeidene, og se i hvilke kategorier de passer inn:

Partnerskap mellom Flekkefjord Kommune, og private.

For å kunne finansiere både Kulturhuset, og gangbroen, er kommunen helt avhengig av støtte fra private aktører. Det mangler nå ca 18 millioner på kulturhuset, og litt midler på gangbroen. Dette er noe som var forutsetning for at prosjektene skulle bli realisert, og man ser en større grad av formalisert samarbeid. Det som er usikkert, er hvem de private aktører er, som det skal samarbeides med. For bidrag kan hvem som helst gi, men man kunne også risikert at ingen ville gitt noen ting.

Et eksempel som kom tidligere i år, var da Flekkefjord Sparebank valgte å takke nei til å bidra med 12.5 millioner i støtte til Kulturhuset, som Flekkefjord Småbyforening søkte om. Banken begrunnet med at de ønsket å bidra, men det etter sentert er bygget, når man kunne se hva som mangler. Dette var et stort tilbakeslag for prosjektet. (Avisen Agder) Alikevel, støtte har det kommet, fra bedrifter rundt om i Flekkefjord, og privat personer.

Jeg vil identifisere partnerskapet mellom Flekkefjord kommune, og det private, som et markedspartnerskap. Dette på bakgrunn av 2.1.2 partnerskap, hvor man ser at dette er et offentlig kjent problem, og problemet man prøver å løse, er noe som vil gange mange i det offentlige rom. Kommunen er helt avhengig av støtte for å få realisert det, og de private er også avhengig av kommunene for å kunne få til slike prosjektet. Så det vil være en vinn-vinn situasjon, for de fleste.

«Det mange lurer på, er om man i det hele tatt vil starte byggingen av kulturhuset, hvis ikke resten av pengene kommer inn....» (Privat aktør)

De fleste informantene er enige om at det å få til Kulturhuset vil være med å gange byen, men de er bekymret for om de skal greie å få samlet inn de resterende pengene før året er omme. Informanten uttrykker bekymring for hva som vil kunne komme til å skje, hvis de ikke kommer i mål, og føler at kommunen har stukket hodet i sanden når det kommer til mulige alternativer.

«...Mange synes det er helt greit at man bygger et monster av et Kulturhus, når man omtrent ikke har råd til skikkelig skoleundervisning til barna våre» (Politiker)

Selvfølgelig vil det aldri være konsensus, og det kan man ikke heller regne med i slike saker. Det er ingen hemmelighet at Flekkefjord Kommune er en kommune som har slitt mye når det kommer til økonomi, og mange har også sett seg lei av det stadig skal kuttes i budsjetter på forskjellige hold. Ikke hjelper det heller når det «arrangeres» Norgesmesterskap i Kulturhusbygging, og arkitektene selger «fyrstårn» både i øst og vest. Man ønsker å bruke kulturkonseptet som tiltrekningskraft for tilflyttere, turister og arbeidskraft, samtidig som tettstedene blir mer og mer like hverandre siden alle bruker kulturhus som identitetsbygger.

Både med IFLEKS og Flekkefjord Småbyforening, så viser kommunen stor grad at de er åpne for innspill når det kommer til forslag til innhold i Kulturhuset. På IFLEKS sin blogg, kan man sende inn forslag til forbedringer eller endringer i forhold til de foreløpige tegningene.

Man kan nok i noen trekk på prosjektene se innslag av nettverks partnerskap i Kulturhussamarbeidet. Man jobber for å løse de samme problemene, og er helt avhengig av tillitten man har til hverandre, for å komme i mål. Flekkefjord kommune er avhengig av Flekkefjord Smaabyforening for å få samlet inn mest mulig penger. Videre så er også kommunen avhengig av IFLEKS gruppen, for å komme opp med de beste løsningen for innholdsarealet. Men så er også begge disse gruppene avhengig av kommunen for at det i det hele tatt skal bli noe.

Så har både en grad av markeds- og nettverkspartnerskap når det kommer til Kulturhuset.

Informantene er noe uenige når det kommer til gangbroen i forhold til kulturhuset. Noen mener at uten et kulturhus, vil det være liten nytte av en gangbro, mens resten mener at gangbroen vil gange byen uansett, ved å åpne for større flyt mellom bysidene. På dette prosjektet har det ikke vært så stor grad av samstyring i det hele tatt, bare litt uenighet når det kom til beliggenheten av broa, og hvilket forslag som skulle velges.

Når det kom til utvelgelsen av broen, så satte man ned en jury, bestående av representanter fra handelsforeningen, bystyret, Vest Agder fylkeskommune, industriforeningen, Flekkefjord kommune og sivilarkitekt. Dette er jo langt på vei et samarbeid for å finne den beste løsningen for å gange byen. Prosjektet er et samarbeid mellom Flekkefjord kommune og Fylkeskommunen, og valg av jurye for utvelgelse er gjort fordi man ønsket en mest mulig helheltlig oppfatning. Alikvel er det kommunen som sitter med det siste ordet i denne saken, og et har derfor vært liten grad av innflytelse fra andre aktører, slik jeg ser det.

«Det kan nok stemme, at mange velger å holde seg på Sundesida av byen, fordi der er det parkeringsplasser, og alt ligger samlet. Men med ny gangbro, vil nok dette endre seg» (Privat aktør)

Partnerskap mellom Flekkefjord Kommune og ELTL Eiendom AS.

Flekkefjord kommune regulerte tomten om til å kunne brukes til det den skal idag. ELTL Eiendom AS er eiere av tomten nå, og de har ikke lengre noe tilknytning til kommunen, i den grad at de har inngått partnerskap på noen måte. Deres jobb nå er å formidle eiendom og butikklokaler videre til andre interessenter. Jeg vil derfor konkludere med at de ikke finnes noe aktiv samstyring mellom disse to partene, utenom det som allerede har eksistert ved reguleringen av området.

«Selv om de sier at Trøngsla skal bidra til økt handel, og det var dette som lå til grunne for reguleringsplanen, så tror jeg at kommunen er naive, som ikke tror at handelslekkasjen fra bysiden ikke vil bli enda større» (Privat aktør)

«Byporten Handelspark vil legge en helt ny dimensjon på Flekkefjord som by, og publikum vil nok se at dette var det byen trengte» (Privat aktør)

Informantene er delte i oppfatning om hva Byporten Handel vil føre med seg. Men hvis resultatet om noen år blir som den siste informantens spår, så vil man nok se et økt forsøk på å offentlig partnerskap.

Partnerskap mellom Gårdseiergruppen, kirken og kommunen.

I utgangspunktet så er ikke ideen om å vitalisere kirkeplassen i Flekkefjord, et offentlig - privat samarbeid. Men, for å realisere dette prosjektet, må Gårdseiergruppen samarbeide med kirken for å få til en best mulig løsning for begge parter. Men også eksperthjelp fra «Småbyer i Agder - pilot Flekkefjord» ble hentet inn, som er i samarbeid med kommunen. Og på finanseringsbiten, så fikk prosjektet pengegaven som Flekkefjord Sparebank donerte i forbindelse med jubileumet. Så i noen grad har prosjektet gått fra å være et frittstilt prosjekt, til å samarbeide med det offentlige.

Men dette er og nødvendig, for å få på plass finansieringen, siden Gårdseiergruppa er en ubemidlet gruppe foreløpig. Dette vil være en markedsorientert variant av partnerskap, basert på et gjensidig avhengighetsforhold til det beste på samfunnet. Alle partene vinner på dette samarbeidet, gårdseierforeningen får åpnet opp gåtaten, slik at den kan brukes til marked, konserter, bespisning ved ulike anledninger, aktiviteter for barn, og så videre. Dette vil øke handelen og trafikken på vestsiden av byen. Kirken på den andre siden, kan da ta gudstjenestene ut på kirketrappen å arrangere friluftsgustjenester, som de håper vil trekke mer folk på kirkedagene. Og med et glassoverbygg, er den ingen hinder med dårlig vær. Kommunen har også mye å vinne på det, de får

et positivt åpent rom i byen som kan brukes til hyggelige ting. Dette vil på sikt øke trivselen i byen, og gjøre den mer allsidig. Og ikke minst så gjøres dette uten at kommunen trenger å betale noe.

«Kirkeplassen vil bli en flott plass, et samlingspunkt i byen som vil kunne brukes av alle» (Adminisrtativt ansatt)

Så man vil nok i fremtiden se at hvis Gårdseierforeningen tar på seg nye prosjekter, uten å bli enige om noen finansieringsplaner fra dets medlemmer, må de på frierfot til interessenter som kan være interessert i å bidra.

5.2.3 Oppsummering av samstyring

Jeg valgte å dele denne samstyingsdelebn inn i to deler, nettverk og parterskap. Nettverkene er vanskelige å identifisere, og også vanskelig å knytte sammen mot enkelte avgjørelser, når man ikke vet noe konkret. Men det man vet er, at med for mye fokus på nettverk, og hva det gjør, kan det fort føre til misnøye og falske beskyldinger som vil føre til man mister legitimitet til styringssystemet.

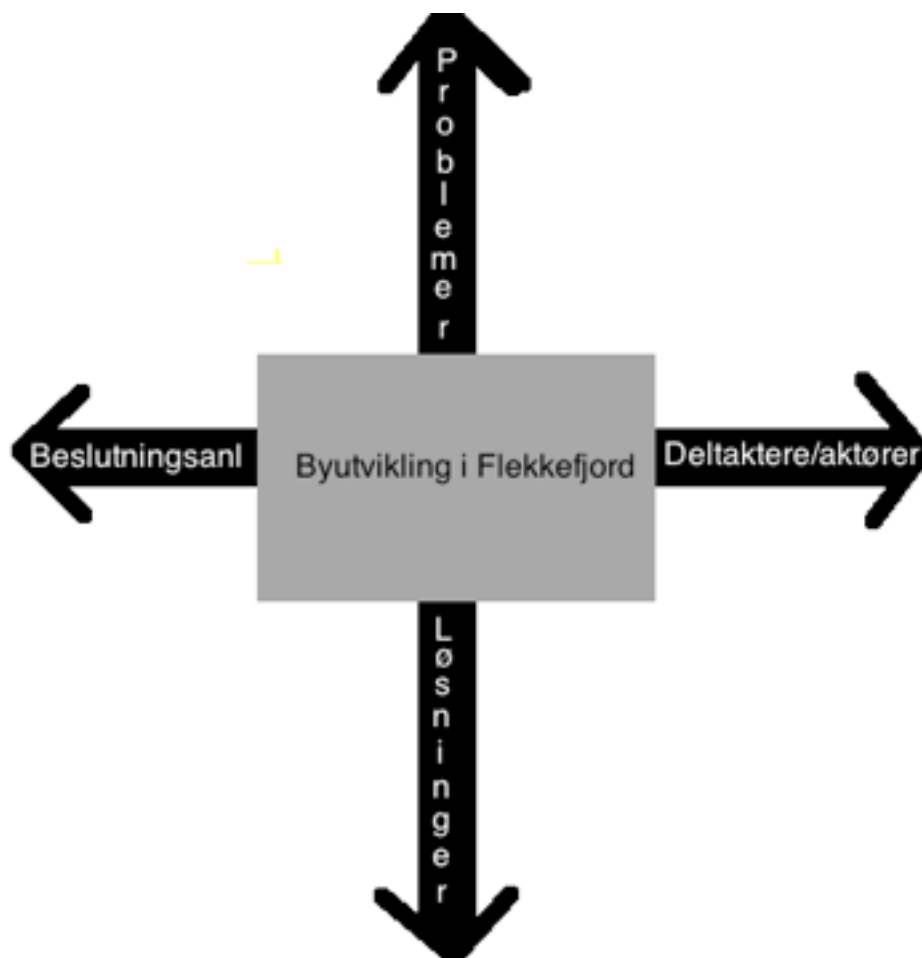
Partnerskap er den formelle delen av samstyring. Denne formen for samarbeid er synlig i det åpne rom, og bidrar i større grad til å øke legitimiteten. Eksempler i mine case har vært samarbeidet mellom kommunen og IFLEKS, kommunen og Småbyforeningen for Kulturhuset, i en markeds og nettverksorientert partnerskapsmodell, eller Gårdseiergruppa, og samarbeidet med kirken og kommunen.

«Det virker som at de private har mer de skulle ha sagt nå, enn det var for 15 år siden.» (Politiker)

Det man ser mye av i casene er at makten er dynamisk, og er allestedsværene, samtidig som ingensteder, og det er vanskelig å kunne identifisere nøyaktig hvor makten er, og hvordan den påvirker samtyringen i kommunen. Det er en interessant problematikk som Flyvbjerg (1991) tar opp i sin litteratur, fordi det er såpass tydelig i denne situasjonen. Mange av aktørene i de ulike situasjonen sitter å vil gripe etter makten, men det er vanskelig å gjøre fordi den er nettverkspreget, og ikke nødvendigvis hierarkisk som er lett å identifisere. Samstyring er en måte å kartlegge systemer på. Man finner igjen deler av samstyring i casene, og hos informantene, men ikke i stor nok grad til at det ikke er nødvendig å se på andre teorier i tillegg. Det var derfor nødvendig å se på andre teorier, for å få et bedre bilde av hvordan aktørerene er med på beslutningsprosessene.

5.3 Garbage Can - i hvor stor grad?

For å se nærmere på hvordan beslutningsanledningene har vært på de ulike prosjektene, har jeg valgt å bruke Garbage can modellen. Beslutningsanledninger, en strøm av problemer, løsninger og aktører. Dette fordi jeg føler at den gir et mer helhetlig bilde av hvordan de ulike prosessene har foregått, og fordi i samtaler med informanene, så var det en relevant modell å ta utgangspunkt i.

Tabell 5.1 Sjøpelbøtte, en del.

5.3.1 Kultuset og gangbroen

«Jeg synes kommunen har gjort en glimrende jobb, både med utvelgelse av gangbro, og kulturhus, og dette vil vi ha igjen for om noen år» (Administrativt ansatt)

Når det gjelder kulturhuset, så var nok selve *problemet*, at den gamle kinoen ikke holdt standard lengre for større forestillinger, og man opplevde et oppdelt og manglende kulturtilbud i byen. Informantene sier at flere ting var oppe på bordet, både å pusse opp og utvide det eksisterende bygget, men at *løsningen* ble å bygge et helt nytt bygg på eksisterende tomt.

«Selve avgjørelsen om endelig prosjekt var så stor, og på alles tunger, at jeg tror det ville vært vanskelig å argumentert for noe annet enn det som ble» (Politiker)

Man hadde kommunevalg både i 2007 og 2011, noe som gjorde at gjennom planleggingsperioden, og forprosjekteringen av Kulturhuset, så har det kommet inn nye personer, og forsvunnet ut noen også, som nok har satt sine spor på saken og utviklingen. Dette gjelder både politikere, men også ansatte i kommunen, samt ildsjeler i byen. Det som nok har vært den største endringen, har vært at man innså hvor viktig det var å få inn lokale støttespillere for å få prosjektet realisert, IFLEKS og Småbyforeingen. Det var klart at en av de største problemene i saken var selve finansieringen, men løsningen ble å satse på de private aktørene. Disse har bidratt med å kunne forme Kultursenteret. Naboene til Kultursentert har også hatt mulighet til å komme med innspill om hvordan ting skal utformes, men hvor stor innvirking dette har hatt, er uvist. Men alikevel innrømmer noen av informantene, at det de siste årene har vært lette for de lokale å ha medvirkning i planprosessene uten å gå noe nærmere inn på hva det har betydd.

«...det levner lite tvil om at «gamle» penger veier tungt her i denne byen» (Politiker)

Igjen så bekrefter dette hva man så tidligere, at maktstrukturene, og kanskje spesielt oppfatningene ligger i gamle mønstre og kulturer. Jeg opplevde en gang jeg var på arbeid, at en kunde ble irritert for at det var travelt, og når ting ikke gikk fort nok, så utbrøt ha, «Du, unnskyld meg, vet du ikke hvem jeg er?». Noe som jeg ikke viste, men dette var en av disse «gamle penger» kjenningene, som mente at han hadde forkjørestrett i forhold til andre kunder. Dette viser hvor mye enn kan erfare av å bare være til stede.

«Av og til sitter man igjen med en følelse at det er endel sterke personer som tenker mer på sine egne saker, enn det beste for byen» (Administrativt ansatt)

Man kan lure på de har hatt så stor påvirkingskraft til å forme et slikt prosjekt? Dette er det bare to informant som har uttalt, og ikke hele informantgruppen. Jeg vil si, at det har mye å si hvordan de forskjellige *aktørene* har hatt mulighet til å innvirke på prosessen, i forhold til hvilket gjennomslag det ble. Men alikevel har det vært vanskelig å se nøyaktig konkret hvordan de ulike aktørene har påvirket. *Beslutningsanledningen* i dette prosjektet har vært i stor grad formell.

På gangbro prosjektet har man ikke sett like stor interesse hos private aktører til å påvirke, noe som også informanter har bekreftet. En av de administrativ ansatte sier, at hun synes saken har foregått med stor ro, og man har fulgt den typiske byråkratiske papirmøllen. Men at det er mange som helst skulle sett at broen var komme på plass tidligere. *Problemet* har vært, å få større flyt mellom øst og vestsiden av byen. *Løsningen* ble å bygge en gangbro over. Men for å bygge en bro over, måtte man tenke over andre ting også, slik at det ikke skulle bli til ulempe for byen. Broa må kunne åpnes for båttrafikk, den må ikke virke skjermende, eller skjemmende i bybildet ut mot fjorden, og den kan heller ikke ha et større budsjett enn på 20 millioner. Dette var aøøe problemer som arkitektene måtte finne løsninger på da de sendte inn sine bidrag. Det er har ikke vært så store *beslutningsanledninger* for andre *aktører* enn kommunen her, utenom når det kom til godkjenning fra tomteeiere for hvor broen skal starte og lande. Her kunne de være med å legge føringen for hvor den skulle ligge. Utenforstående *aktører* ble på initiativ fra kommunen selv hentet inn for å juryere de ulike bidragene. Også med mesteparten av finansieringen på plass, er alt lagt til rett for å starte byggingen på broen i slutten av året.

5.3.2 Trøngsla

«...Tror kommunen har skutt seg selv i leggen oppe på Trøngsla» (Privat aktør)

Mange bekymrer seg for hvordan det skal gå med byen når Trøngsla, og Byporten Handel åpner for fullt. I og med at kommunen ikke lengre har råderett over det regulerte området som når gjøres om til en næringspark, er det vanskelig å si hvordan *beslutningsanledningene* har vært. Men det som har vært problemet i byen i lang tid, er at man har dratt til Kristiansand og Stavanger for å handle, og ikke lagt igjen pengene i hjembyen. Det er klart at mange ønsker at pengene skal forbli i byen, og ikke vandre avsted øst eller vestover. Men det som er interessant, er om dette *problemt* var så stort at man tenkte at man trengte å opprette en næringspark for å gjøre det bedre, eller om *løsningen* kom først, og første til at man fant et passende problem til løsningen. *Løsningen* kunne da vært å bare opprette en handelspark, for å tjene penger. Dette er en kapitalistisk løsning, som vil gange investorene mye. Men det er vanskelig å si hva som er svaret her, det vil omtrent være som å spørre hvem som kom først av høna eller egget. Nye *aktører* har det vært noen av, i form av interessenter til tomtene og butikklokalene. Det som er spennende, etter litt undersøkelser, er å se hvem det er som sitter i bakgrunnen, å drar i trådene. Og her er det ikke Flekkefjords folk, men personer fra en

av de større byene, som er involvert i større utbyggingsprosjekter over hele kysten. Har de så mye beslutningsanledning, så de kan legge føringene helt til Flekkefjord uten at noen griper inn?

«... mange som trekker i trådene, ser man ikke en gang i det offentlige rom...» (Administrativt ansatt)

Det er noe å tenke over, spesielt for byer på en slik størrelse. Man kan gjerne tro at man har kontrollen på hva som skjer, fordi alt er så gjennomsiktig, men ting kan fort snu, og man får et smekk i bakhodet. Risken med slike store prosjekter, hvor befolkningen er uvitende om hvilke konsekvenser det kan få senere. Her er man ikke opptatt av byens ve og vel, men man tenker på hvordan gjøre størst profitt, og det kan fort bli alarmerende.

5.3.3 Gårdeiergruppen

«Gårdseierforumet er fint, fordi det opptrer av egen vilje, og uten innblanding fra folkevalgte, eller kommunen» (Privat aktør)

Det er enklere å se strømmene i Gårdseiergruppen. Her gikk man først sammen en liten gruppe Gårdseiere, og ble enige om hovedtanken bak gruppen. Så ble alle gårdseeierene på vestsiden av byen invitert inn, til å yte sin mening om gruppen, interessen for et slikt prosjekt, og hva tanken videre bør være. Her på møte, ble det nevnt om man kunne vitalisere kirkeområdet. Så gikk gruppen tilbake til seg selv, å bestemte at dette var noe de ville arbeide videre med, og en prosjektleder for dette ble valgt blandt gårdeierene. Så her ser man *beslutningsanledning*. *Problemet*, som førte til oppstarten av prosjektet, var at gårdeierene på vestre side var bekymret for utviklingen om at flere og flere valgte å gå på østsiden av elva hvor Amfi senteret ligger, og forlate byen helt. Dette ønsket de å gjøre noe med, og *løsningen* ble å starte en Gårdseiergruppe, som skulle jobbe for å vitalisere byen, og å lokke mennesker tilbake. Gjøre Flekkefjord sentrum til et sted hvor det skjer noe. Dette er en mer uformell grad av beslutningsanledning.

Selve vitaliseringen av kirkeplassen, så har man hatt en strøm av deltakere, først Gårdseiergruppen selv. Men for å kunne gjennomføre det, var man nødt å invitere inn Kirken, siden de eier arealet. Man får da en endring på utfallet, som nå tilpasses begge aktørene. Så ble Universitetet i Agder invitert inn, for å komme med innspill til hvordan en slik plass kunne utnyttes. Disse innspill ble også tatt hensyn til, ved videre planlegging av arealet. Så kom kommunen inn som en fjerde aktør,

med kapital. Det er klart at dette har også satt spor på hvordan det endelige utfallet skulle bli, i forhold til hva man kan utrette med gitt budsjett. Så man ser hele veien at ufall endrer seg, når nye aktører dukker opp, som igjen bringer med seg problemer og løsninger.

5.3.4 Oppsummering

Det som er med disse prosjektene, er at ingen har kommet så langt at man får sett hva utfallet blitt av noen av sakene, siden ingen er ordentlig i gang enda. Men selv om man ikke har komme skikkelig i gang med prosjektene enda, så har man tydelig sett hvordan prosessene har foregått, og hvordan saker har endret seg etterhvert, eller kunne ha endret seg. Det skal ikke mye til, eller en ekstra aktør eller et uventet problem til før man sitter med en helt annen situasjon i fanget. Tenk om Kulturhuset hadde blitt bestemt skulle legges et annet sted en hvor de gamle kinolokalene står? Hadde oposisjonen i bystyret hatt flertall, kunne dette ha blitt en realitet, og man kunne ha snakket om et kulturhus av helt annen skala. Positivt eller negativt.

«Når det kommer til konkrete spørsmål, syns jeg mye av de svarene politikerne og administrasjonen har komt med, har vært vage, og ikke lett å forstå seg på...» (Privat aktør)

Man kan kun ta utgangspunkt i den første delen av modellen til Amdam og Røyseland i teorikapittelet. Alikevel er det spennende å bruke søppelbøtte modellen, for å få et overblikk over hvordan sakene har vært. Til slutt vil jeg ta for meg den siste store teoribolken, nemlig makt:

5.4 Regimeteori på godt og vondt

«Noen av de etablerte familiene og butikkeierene i byen har nok blitt for godt vant, og det eneste de trenger å gjøre er å åpne, og lukke butikken. Penger har de nok av, så hvorfor skal de kjempe for å utvikle byen?» (Privat aktør)

For å kunne identifisere hvilke aktører som har hatt mest innvirking på planprosessene i de ulike casene, er det viktig å se på hvem som har ressurser, vilje og kunnskap til å begi seg ut på noe sånt. Teoriene om makt skal hjelpe meg identifisere hvordan påvirkningen til prosjektene har vært, men også se på hvordan ulike aktører har så mye innflytelse som de har.

5.4.1 Maktpåvirkning til prosjektene

«Problemet er ofte, når politikerene som sitter, også i sin posisjon jobber for sine egne saker, og ikke partiets saker. Det er da det er vanskelig å ta dem på noe» (Politiker)

Når arbeidet om den nye sentrumplanen for kommunen starter opp i år, 10 år etter forrige plan ble vedtatt, er det mange aktører som skal komme med innspill til hvordan ting skal utvikles. Når det gjelder saker generelt, må man klare å overtale andre til å støtte sin sak. Dette kan man gjøre med å direkte bytte forhold, «du får det, hvis du støtter med om det og det...», om du direkte er med på utforme planene, eller om du greier å drive lobbyvirksomhet slik at dine meninger får gjennomslag hos de rette personene som sitter med makt. Makt er også skiftene, i forhold til hva som skal bestemmes, og hvilke aktører som er involvert. Baldersheim delte maktpolene inn i to kategorier, elitister, og pluraliseter. I samtale med informantene i byen, at Flekkefjord heller mot et pluralistisk maktsyn, hvor man har flere konkurrerende elitegrupper, som kjemper mot hverandre for å oppnå det de vil. Men at disse gruppene er forholdsvis stabile, og inneholder de samme personene hele tiden, at man ikke skifter dem ut. Spesielt i Kulturhus og gangbro prosjektet, er det tydelig. Det er også denne teorien regime teorien bygger på, at det er nødvendig med koalisjoner for å få løst problemene på best mulig måte, spesielt med fokus i OPS.

«Det blir spennende når arbeidet med den nye reguleringsplanen for sentrum kommer igang, å se hva og hvem som vil skje da...»

5.4.2 Typer regimeteori

«Jeg sitter ofte med et vist inntrykk, at det ikke nødvendigvis er i bystyret, de vedtakene som blir fattet, blir formet for å si det sånn. Har vel av og til inntrykk av at det står endel sterkere krefter på utsiden som presser spesielt på enkelte politiske grupperinger» (Privat aktør)

Igjen så ser man assosiasjoner til nettverk, at de er med å trykke på ulike sider hos de folkevalgte, for å få innvirking. Ikke bare til akkurat mine valgte case, men ifølge informantene så gjelder det på det daglige når avgjørelser skal taes, så går det sjeldent fredlig for seg. Informantene gir også uttrykk for at det er de ulike pluralistiske elitene som presser inn mot ulike grupperingen for å få gjennom sin mening. De siste årene har man også sett at pengesterke personer bruker mellompersoner for å gjennom sine ønsker. Så mange skjulte strømmer er det, som aldri kommer frem i lyset.

Regimeteori skiller mellom 3 typer regimer, instrumentell, organisk og symbolsk.

Gårdseiergruppa, med vitaliseringen av kirkeklassen, bærer preg av å være et sterkt instrumentelt regime. Her ser man personer som går sammen om felles prosjekter som ellers ikke til vanelig ville ha valgt å samarbeide om noe, men gjør det for det felles beste, men helst med tanke på egen vinnings skyld. *«Det er positivt for begge parter, at kirken og gårdeierene samarbeider!»* (Privat aktør)

Kulturhuset bærer mer preg av å være et symbolsk regime. Her skal man revitalisere kulturhuset, som har vært sårt trengt i mange år. Mange bidrar til dette prosjektet, men det foregår mye fasadestøtte, og det kom tydelig frem under intervjuene.

«...og hva vil skje, og budsjettene på Kulturhuset sprekker, under byggingen?» (Politiker)

Egne erfaringer jeg har gjort meg som ansatt, har fortalt meg at «vanlige» mennesker tror ikke at de resterende pengene til Kultursentrert vil bli samlet inn, og de føler også at kommunen speiler i noen grad et luftslott.

Gangbroen er vanskeligere å plassere. Alle informatene var enige om at å bygge gangbro var noe byen virkelig trengte, og det var ikke så kostbart som å bygge Kulturhuset. Mange følte også at dette var et prosjekt om det var større kontroll over når det kom til finansieringen, og at det ikke vil gå på bekostning av andre poster i kommunen, som mange frykter.

«Man har noen nikkedukker i denne kommunen....» (Privat aktør)

Av erfaringer jeg selv har gjort meg i kommunen, er det tydelig at noen av de som sitter i bystyret og jobber i administrasjonen har rykte på seg for å være svake, og også være lett påvirkelige når det kommer til ulike saker. Det vil være med å svekke legitimiteten til det politiske systemet. Men på den andre siden, så er den mange sterke private aktører som kontinuerlig jobber for det beste i byen, og utretter mye her. Mange skulle nok sett at man fikk en sterkere legitimitet hos de folkevalgte.

5.4.3 Oppsummering

Alt i alt, så ser man mange vekstmaskiner i Flekkefjord, som er med å bidrar for ulikt vist, til byutvikling. Det jeg har sett, så er det ikke så mange tilsynsførere, men kommer kanskje av at i en så liten by, er det ingen som vil ha på sin kappe at akkurat de ikke er med å bidrar til en sunn og

positiv byutvikling. Nedenfor følger en oppsummering av hovedfunnene gjort i undersøkelsene, sammenstilt.

Informantene om:	Gårdseiere i sentrum	Kulturhus og gangbro	Trongsla «Byporten Handel»
Viktig for byen?	Ja, fint med et fristilt organ	Både og, men det er mye penger.	Både og, meningene er delt.
Påvirking fra andre?	Bare offentlig	Ja, men informantene kan ikke komme med konkrete eksempler	Ja, fra flere instanser
Makt til samstyring?	Ja	Ja, i stor grad	Noe
Vekstmasking eller tilsynsførere?	Vekstmaskin	Vekstmaskin	Vekstmaskin i den grad det faktisk vil bli vekst.
Innflytelse fra media?	Nei	Ja	Nei
Hvor ligger maktene sentrert?	Hos gårdeierene	Hos bystyret, og de pluralistiske maktgruppene i byen	Utbyggerene og investorene

5.2 Tabell Oppsummering

Hvis man skal se på Flekkefjord by i fugleperspektiv, se ser man at selve byen vil så gjerne være en vekstmaskin, og det er mange spennende utbyggingsprosjekter på gang uten de valgte casene mine. Hvis man skal maktfortolke byen å se bort i fra de spesifikke casene, vil jeg si at makten ikke er lokalisert et bestemt sted, men i større grad knyttet til enkelte nettverk, eller er i større grad er flytende. Det er vanskelig å idendifisere til enhver tid hvem som har råderett og makt til å ta beslutninger.

5.5 Media - dagssetter?

«Det er underlig, at lokalavisen avogtil må skrive side opp og side ned om kritikk mot planprosessen, før kommunen tar tak i saken» (Privat aktør)

Det syns å være en selvfølge i Flekkefjord, at lokalavisen Agder, er en stor bidragsyter til å legge føringene i kommunen, skal man tro informantene.

«...Sånn som da alle viste at kommunen gjennom Tjørsvågheimen underbydde alle Cateringfirmaene i byen, og det ikke ble gjort noe før Agder skrev en artikkel om det, da kan man lure på i hvilken grad man skal ta dem seriøst når man snakker om byutvikling» (Privat aktør)

Det som også er interessant, er at i løpet av denne masteroppgave prosessen, har det vært mer informativt å bruke avisen elektroniske arkiver som bakgrunnsstoff, enn kommunen sine nettsider. Kommunen har også flere ganger brukt avisen sine artikler direkte på sine sider i forbindelse med Gangbroen, og Kulturhuset. Molotchtock sier at i prosjekter nyttet til vekst, vil lokalavisen ofte være en viktig aktør. (Johnsen, 2011) Man kan på mange måter kalle avisen for en vesktmaskin, som er kort omtalt i teorikapittelet. Avisen ser nok at med en positiv byutvikling, ved Kulturhus, gangbro, vitalisering av kirketorget og Byporten Handel, vil også deres rolle i regionen styrkes, og det vil på sikt flere til flere lesere. Avisen er helt avhengig av vekst i samfunnet, og står sterkt som opinionsbygger. (Johnsen, 2011)

«Agder er en viktig kanal for oss som informasjonsformidlere, og dagssettere» (Politiker)

Noen informanter er litt bekymret for at avisen legger seg for mye oppi prosjekten, og er redd for hvilken påvirkingskraft også maktpersoner i byen kan ha på avisen, og hva som trykkes både i den ene og den andre retningen. Noe som bare vil være spekulasjoner på dette stadiet. Min er erfaring med avisen har vært at de har bidratt i stor grad til å fokusere på hva de mener er viktige saker, og hva som opptar folk generelt. Men det tror jeg er typisk alle mindre steder, hvor man bare har en lokalavis. Det som blir alternativet er om man velger å ikke lese i det hele tatt.

5.6 Oppsummering

Å drive analyse av Flekkefjord kommune, og dets prosjekter, i forhold til de valgte teorien har vært interessant, men også litt ukomplett. Skulle ønske at det hadde vært større muligheter til å gått grundere til verks, å lagt en komplett analyse over flere felt, og med enda flere informanter. Men for å ta utgangpunkt i det jeg har fått belyst, så har jeg sett at informantene mener at det i stor grad er nettverksstyring i kommunen, men da helst i det skjulte, og det er en spesiell gruppe mennesker som befinner seg her.

Partnerskap og samstyring har for Flekkefjord kommune vært helt nødvendig i prosjektene om Kulturhuset og gangbroen, da spesielt i forhold til fylkeskommunen, og private personer når det kommer til kapital, og innhold. En informant fortalte, at han skulle ønske at publikum hadde blitt tatt mer med i prosessen om Trøngsla, og at de i større grad kunne vært med å kommet med innspill til hva som ville vært aktuelt å legge her, uten å skade byen.

«...mye står og faller på akkurat dette prosjektet» (Politiker) om Kulturhuset.

Det var interessant å bruke søppelkassemodellen, for å se på hvem informantene mente hadde stor innflytelse i en beslutningsprosess, og hvilke problemer og løsninger man hadde.

Gårdseiergruppa og Trøngsla fremstår som mer fristilte prosjekter enn Kulturhuset og gangbroen.

Regimeteorien har hjulpet meg å se på de ulike maktrelasjonene man har på de ulike prosjektene, og i kommunen. Vekstmaskinene i byen har makt til å si at de er viktig for byen med både gangbro, og Kulturhus, og vitaliseringen av kirkeområdet vil være gunstig for kommunene. Vekstmaskinene er også usikre på hvordan det kommer til å bli med Byporten Handel, men tror at ikke kan vil se dette før de er mer etablerte. Men man ser likevel at makten ikke ligger støpt noen plass, men er dynamisk, i form av at det har vært vanskelig i forbindelse med nettverk å kunne identifisere hvem som sitter med makten, men at den heller beveger seg fra nettverk til nettverk, eller mellom saker.

Siste kapittel i min oppgave, vil jeg trekke hovedlinjene i oppgaven, og se på noen av hovedfunnene som har kommet frem etter den de kvalitative undersøkelsene. Tilslutt til jeg si noen ord om hva jeg mener vil være veien videre for Flekkefjord.

Kapittel 6 - Konklusjon og avslutning

6.1 Innledning

«The power of we is stronger than the power of me» (Phil Jackson - Chicago Bulls)

I denne oppgaven har jeg forsøkt å analysert hvordan ulike byutviklingsprosesser i Flekkefjord kommune har foreløpt. Flyvbjerg sier i sin oppfating av casestudiet, at det er vanskelig å oppsumere et casestudie, spesielt når det er en prosess man studerer. Men det skal ikke være like vanskelig å finne resultater. Jeg har valgt case fra den kategoerien Flyvbjerg kaller B-typisk case *«at oppnå information om betydningen af forskellige omstændigheder for udsendet av cases; f.eks. tre til fire cases som er væsentligt forskellige m.h.t. én dimension: størrelse, organisationsform, lokalisering, budget e.l.»* (Flyvbjerg 1994:150) Dette er en definisjon som passet bra til mitt casestudie av byutvikling i Flekkkefjord.

For å analysere disse prosessene har jeg brukt ulike teorier, for å kunne belyse problemstillingen min på best mulig måte. Teoriområdene jeg valgte var samstyring, beslutningsteoretiske modeller, og makt. Teorier om samstyring skulle hjelpe meg å se i hvor stor grad kommunen har sluppet i andre akører utenfra i de ulike prosessene, og om de har vært nødt til det av ulike årsaker. Jeg ønsket å bruke garbage can modellen til å analysere beslutningsanledninger, problemer, løsninger og aktører, men det viste seg å være vanskeligere enn jeg hadde trodd. Det var vanskelig å få definert ulike beslutningsanledninger. Regimeteorien har vært nytting, og har hjulpet meg å identifisere ulike dimensjoner, men også hvordan ideer kan få stor oppslutning og forplante seg i hele kommunen. Når jeg nå er kommet til vei ende, ser jeg at det er andre teoriområder jeg kunne ha konsentrert meg mer om, for eksempel planlegging, og endringsledelse, som kunne gitt meg enda mer dybde i oppgaven. Men så sent var det umulig å endre kurs.

Ved å gjennomføre forskningsintervjuer, følte jeg at jeg fikk mye informasjon, og også mye mer enn jeg ville ha fått i forhold til å gjennomføre en spørreundersøkelse. Det som var vanskelig, var å få innformantene til å stole på at jeg ville anonymisere det som ble sagt, og at det aldri ville kunne spores tilbake til dem. Mange ønsket nok ikke heller å være den til å påpeke hvor makten ligger, eller selv innrømme at de sitter med stor makt. Jeg følte nok at det var enda mer informasjon å hente hadde jeg vist nøyaktig hvor vanskelig det skulle bli, men til en slik dimensjon som denne

oppgaven, var det vanskelig å gjøre noe med det i etterkant. Det kunne ha gjort oppgaven enda mer spennende, og det var helst teoriene om nettverk som ble lite belyst som følger av det.

6.2 Byutvikling i Flekkefjord

Oppgaven min har tatt fore seg å undersøke hvordan ulike aktører har virket inn i de ulike byutviklingsprosjektene i Flekkefjord kommune. Det var viktig å velge personer med interesse for mine valgte case. I byutvikling er det mange involverte, med forskjellige interesser.

Problemstillingen jeg valgte, var:

«Hvilke rolle har ulike aktører spilt i beslutningene knyttet til byutviklingsprosjektene i Flekkefjord kommune?»

Det jeg har funnet, og erfart gjennom oppgaven er, at det er mange som har meninger i byen. Men man drar et skille mellom de personene som synes å gjøre det som er best for byen, og så har man de personene som vil drive utviklingen i den retningen som ganger dem selv best. Det er likevel vanskelig å se i noen av casene, hvordan dette har hatt innvirkning i selve planprosessene, hvem som har gitt, og hvem som har tatt. Noen av planene har endret seg etter de politiske behandlingene, men selve prosjektreguleringene når det kommer til Kulturhuset, gangbroen og Trongsla har vært gjort av kommunen. James Barlow sier så fint *«Were changes to plans took place, it was usually the result of the local authority's reaction to public pressure, rather than public involvement in the formative stages of a plan»* (Nilsen, 2008:81). Press har i størst grad skjedd i forbindelse med press mot politikere, eller koalisjoner innad i formannskapet og bystyret.

Flekkefjord har mange visjonærer, man har vært plaget av at *«alle prater så negativt om byen, at det aldri er noe som skjer»*. Så nå har man i kommunen begynt å fokusere mer på å være gode ambassadører for byen, for å få opp omdømme. Bystyret settes på «skolebenken», og skal skolerer i å bli gode ambassadører for kommunen. De skal vise at Flekkefjord er et bra sted å bo, lære om hva byen har å tilby, snakke positivt om byen og om seg selv. Om dette blir en suksess, får byen 35 representanter som sammen skal spre informasjon om Flekkefjord. Forhåpentligvis vil byen senere starte opp noe lignende for privatpersoner og organisasjoner i byen. Kurset holdes som et samarbeid mellom Flekkefjord Omeng og industriforening, og Smaabyen Flekkefjord.

Min rolle i byen som observatør og ansatt, har gitt meg mye å tenke på i en slik oppgave, men det som er vanskelig er det blir bare observasjoner. Men det jeg har sett, er at det er tydelige nettverk i

byen, som sammen, eller på hver sine fronter kjemper for ulike saker. Det er ikke alltid makten er med dem men ofte benyttes de bytteforhold for å få det man vil. Man har et knippe folk, som er den type personer man gjerne skulle hatt flere av i alle byer. For til tross for velstående og lite tid, bruker de all den tid de kan avse, til å drive byen videre mot et felles beste, og ikke for egen vinnings skyld. I den posisjonen Flekkefjord befinner seg i idag, har de ikke råd til å minske samstyringen i kommunen, så de er helt avhengig av et bra samarbeid. Det kan virke som om mange tenker at man skal gjøre personer til lags for å få deres støtte eller penger til ulike formål, så derfor slakker man på båndene inn styringsprosessene i kommunen.

6.3 Veien videre i Flekkefjord

Jeg vil nå gi en kort vurdering på hvordan jeg ser veien videre bør være for Flekkefjord i byutviklingssaker, basert på det jeg har lært gjennom denne oppgaven.

Kommunen bør finne en måte de kan øke sin egen legitimitet rundt beslutningsprosessene på. På den måten vil det ikke være nødvendig i like stor grad for aktører som ønsker å bli hørt. Når det nå utarbeides ny sentrumplan, bør beslutningene tas i samarbeid med andre, ikke bare de sterke nettverksgruppene, men også de ressurssvake. Dette vil kunne bidra til å øke den lokale legitimiteten rundt de offentlige styringen i kommunen. Det bør opprettes en daglig møteplass, hvor nye ideer kan skapes, og Gårdseiergruppen er et utgangspunkt jeg tror kan være med å bidra til å skape et slikt bånd mellom kommunen og byen. Man må bare sørge for å åpne opp enda mer for alle.

Makt er flytende, og vil nok heller ikke endre seg med det første. Det som viktig for kommunen mener jeg, er å få enda mer kunnskaper om makt, og hvordan enn lar seg påvirke i ulike settinger. Dette kan bidra til å gjøre kommunen mer enhetlig. Det er noen få nettverk som sitter med mye makt, og mange som sitter med ingen makt, men med en mer inkluderende, og identifiserende fremstilling, vil det kanskje ikke være like enkelt å drive makthierarki. Siste ordet overlater jeg til en av byens ildsjeler:

«I den fasen som byen er inne i nå, så tror jeg mange glemmer hva vi i utgangspunktet gjør, vi prøver å lage en by for den neste generasjon» (innbygger i Flekkefjord)

Litteratur:

Amdam, Jørgen og Veggeland, Noralv, Universitetsforlaget 2005, «Teorier om samfunnsstyring og planlegging»

Andersen, Ole Johan, og Røiseland, Asbjørn, Fagbokforlaget 2008, «Partnerskap, problemløsning og politikk»

Baldersheim, Harald, Fagbokforlaget 2005, «Det kommunale laboratoruim - teoretisk perspektiv på lokal politikk og organisering» Kapittel 4

Engelstad, Fredrik, Universitetsforlaget 2005, «Hva er makt?»

Eriksen, Roy og Thon, Jahn Holljen, Novus Forlag Oslo 2010, «Hvem eier byen? Plan tekst og historie»

Fimreite, Anne Lise, og Medalen, Tor, Spartacus Forlag, 2005, «Governance i Norske Storbyer».

Flyvbjerg, Bent, Akademiske Forlag 1994, «Rationalitet og magt - bind I Det konkrete videnskap»

Jackobsen, Dag Ingvar, og Thorsvik, Jan, Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke 2002, «Hvordan organisasjoner fungerer»

Jacobsen, Dag Ingvar, Høyskoleforlaget 2005, «Hvordan gjennomføre undersøkelser - innføring i samfunnsvitenskaplig metode»

Johnsen, Ingeborg, Masteroppgave ved Universitetet i Tromsø, våren 2011, «Brobygging for veskt og utvikling - en studie av samstyring i Narvik»

Kjaer, Anne Mette, John Wiley and Sons Ltd, 2004, «Governance»

Kvale, Steinar, Brinkmann, Svend, Gyldendal Akademiske 2009, 2. utgave, «Det kvalitative Forskingsintervjuet»

Lyngstad, Rolv, Fagbokforlaget 2003, «Makt og avmakt i kommunepolitikken. Rammer, aktører og ideologi i det lokale folkestyret»

March, James G. og Olsen, Johan P. Universitetsforlaget, 1976, «Ambiguity and choice in organizations»

Nilsen, Julie, Masteroppgave ved Universitetet i Agder, våren 2008, «Planlegging og makt - en casestudie av Kristiansand Kommune

Ryen, Anne, Fagbokforlaget 2002, «Det kvalitative intervjuet, fra vitenskapsteori til feltarbeid»

Tidsskrifter:

NHO: www.nho.no/getfile.php/.../Filer/Baerekraftige_kommuner3.pdf

Andersen, Ole Johan, Norsk Statsvitenskaplig tidsskrift, nr 1, 2010, «Sammen er vi sterke, men det kan også gå på tverke».

Khan, Samia, og VanWynsbergh, Robert. Forum: Qualitative social research. Volume 9, nr 1, artikkel 34, 9 jan. 2008, «Cultivating the under-mines: Cross-case analysis as knowledge mobilization»
<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/334/729>

Michael D. Cohen, James G. March og Johan P. Olsen, Administrative Science Quarterly, Vol 17, nr 1, 1972. «A garbage can of organizational choice

Christensen, Tom, for Regjeringen 19.08.2001: Regionale og distriktpolitiske effekter av NPM:
www.regjeringen.no/upload/.../190801

TV2 - Frimurerlosjen Flekkefjord: <http://www.tv2.no/nyheter/prosjekt/frimurer/medlemmer/etterbosted/flekkefjord>

www.ifleks.blogspot.no

www.norsk-sentrumsforum.no

www.flekkefjord.kommune.no

www.ops-portalen-net

www.proff.no

Greve, Carsten, i Doffin, 16. april 2004: http://www.nyheter.doffin.no/index.php?path=2&resource_id=877

Avisen Agder 3. mars 2012: http://avisenagder.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=15222&sok=1

Storsul, Tanja, Universitetet i Oslo, 2008, Metodekurs: www.uio.no/studier/emner/hf/imk/.../h08/.../10dokumentanalyse.pdf

Avisen Agder 25. oktober 2011: http://avisenagder.no/index.php?page=vis_nyhet&NyhetID=13687&sok=1

Sæter, Bjørn, Universitetet i Oslo, Metodekurs: www.uio.no/studier/emner/sv/iss/SGO4001/.../forskndesignCase.ppt

Andre kilder:

Søknad til Sørlandets kompetansefond

Avisen Agder

Flekkefjord Kommune: plansaker tilknyttet Gangbro, Kulturhus og Trøngsla

Figurer og bilder:

1.1 Bybilde Flekkefjord - Google

1.2 Kulturhuset, vidderbidrag Helen & Hard AS: <http://www.flekkefjord.kommune.no/nyheter/prosjekter/ifleks>

1.3 Bykart: http://flekkefjord.ksys.no/swfit/pub/flekkefjord/images/sundekart_big.jpg

2.1 Garbage Can modellen

2.2 Regimeteori

3.1 Tabell Informanter

4.1 Tabell finansiering kulturhuset: <http://www.flekkefjord.kommune.no/organisasjon/oppvekst-og-kultur/kultur-og-fritid/flekkefjord-kultursenter/sakspapirer-i-kultursentersaken>

4.2 Bilde vinnerbidrag gangbro, «Balanse» <http://www.flekkefjord.kommune.no/nyheter/siste-nyheter/527-gangbru-over-elva-i-flekkefjord-juryens-vurdering>

4.3 Tabell finansiering gangbro

5.1 Sjøppelkasse modellen, en del.

5.2 Oppsummering

Vedlegg

Vedlegg 1:

Intervjuguide

1) Kan du fortelle litt om hvilke rolle du har spilt/har i prosjektet kulturhuset-gangbroen/Trøngsla/gårdseiersamarbeidet?

- Hva syns du om det?

2) Når og på hvilken måte ble du involvert i prosessen/prosjektet?

-Rolle

3) I hvilken grad er det enighet/uenighet i denne prosessen, hva er hovedkonfliktene, og på hvilke områder er det konsensus?

-Hvilke interesser mener du har størst tyngde og gjennomslag i prosessen?

-Er det de samme som har mest ressurser som også har størst tyngde?

4) Hvem tjener og hvem taper på denne utviklingen, mener du?

5) Hvilke milepæler har det vært i prosjektet, mener du?

-Ulike faser

-Endring av dagsorden underveis?

-Beslutningsmuligheter endret seg?

6) På hvilken måte prøvde du å få gjennomslag for dine synspunkter/meninger?

-Kanaler (media, politikere, administrasjon)

7) I hvilken grad har media spilt en stor rolle i denne saken?

-Dagsordensettere?

-Andre (regulanter, politikere, adm)?

8) Hadde du kontakt med andre aktører i prosessen?

- Deltaker i nettverk

- Annet samarbeid
- Hvem er viktigste alliansepartnere? Koalisjoner

9) Har det vært deltakere i prosjektet som har vært med hele tiden, eller har det stort sett vært gjennomstrømming av deltakere?

- Er dette knyttet sammen med ideer og forslag?
- Hvilke problemer tok de med seg inn i prosjektet?

10) Er det noen planprosesser som står for tur som kan legge helt nye premisser for prosjektet?

- Hvordan vurderer du muligheten og usikkerheten for at nye ting kan skje?

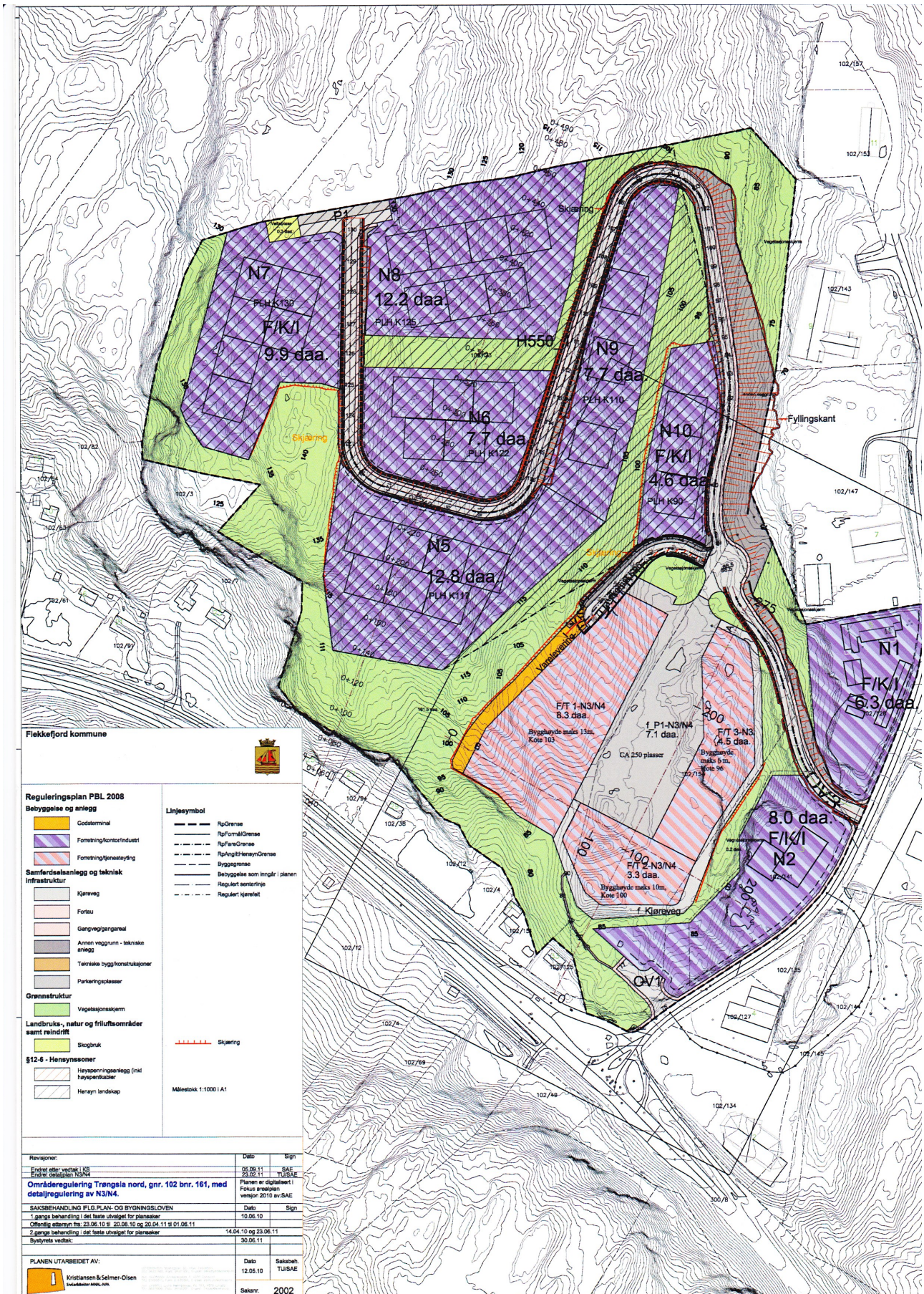
11) På hvilken måte kunne/kan prosessen/prosjektet vært/bli løst på en bedre måte?

- Annet resultat?

12) Har dette prosjektet lidd som følger av andre pågående prosjekter i byen, eller har dette prosjektet vært en «vinner», på bekostning av andre?

- Påvirket av andre viktige beslutninger?

Vedlegg 2: Reguleringsplan over Trøngsla.

Vedlegg 3: Prospekt over Trøngsla, sett fra E39.

